

OMENIA

Revista trimestrială a FEDERAȚIEI NAȚIONALE "OMENIA"
a Caselor de Ajutor Reciproc ale Pensionarilor din România

Anul 14 nr. 1 (53)

www.fn-omenia.ro; www.omeniatv.ro

MARTIE 2022

**Cum afectează singurătatea
persoanele vârstnice**

**Primăvara
2022,
ultimul bal
al pandemiei
Covid!**

**Federația
Națională
"OMENIA"
a C.A.R.P.-urilor
din România,
membră
a Platformei
AGE Europe**

Mesajul președintelui / President's message	1
Primăvara 2022, ultimul bal al pandemiei Covid! / Spring of 2022, the last ball of the Covid pandemic!	2
Conferința ministerială a UE a abordat autonomia la vârsta înaintată, cu accent pe prevenirea căderilor / EU ministerial conference discussed autonomy in older age with a focus on the prevention of falls	5
Societățile îmbătrânesc, mediile de lucru trebuie să se adapteze! / Societies are getting older, work environments need to adapt!.....	6
Mai avem timp... / We still have time	8
Scrisoare deschisă domnului Bill Gates / Open letter to Mr. Bill Gates	10
Piramida dezvoltării limbajului / The pyramid of language development.....	12
Adolescența, metamorfoza copilului - Scurt ghid pentru părinți / Adolescence, the child's metamorphosis - A short guide for parents	13
Cum afectează singurătatea persoanele vârstnice / How loneliness affects the elderly.....	16
Cum mi-a trântit Dinu Săraru telefonul, iar Fănuș Neagu m-a angajat la ziar / About how Dinu Săraru hang up the phone, and Fănuș Neagu hired me at the newspaper.....	18
Povestea unui bătrân singuratic / The story of a lonely old man.....	20
Moftangii / The triflers.....	22
De 170 de ani, cu Nenea Iancu! / With Nenea Iancu, for 170 years, !.....	23
Servicii financiare digitalizate de încredere / Reliable digitized financial services	25
Seniorii, ultimii gardieni în slujba comorilor neamului românesc! / The seniors, last guardians of Romanian nation treasures!	27
Umor în pandemie! / Humour in pandemic!.....	29
Răspundem întrebărilor dumneavoastră / We answer your questions	30
Să mai și râdem... / Let's laugh	32

Dragi seniori,

După aproape doi ani de pandemie, care a creat într-un chip teribil una dintre cele mai urâte perioade ale istoriei noastre moderne, răsare soarele și un Zefir cald, de primăvară, înnoire și speranță bate și pe strada noastră.

Într-un interviu acordat publicației noastre, domnul doctor Adrian Marinescu, directorul medical al Institutului Național de Boli Infecțioase Matei Balș ne dă vestea cea bună și ne asigură că pandemia se apropie de sfârșit în această primăvară. Dar că, vom învăța să conviețuim cu virusul și că ne vom întoarce la o viață normală sau pseudo-normală și, mai ales, să fim atenți la provocările pe care viitorul mai mult sau mai puțin îndepărtat

ni le pregătește. Cu siguranță, oamenii vor uita prin ceea ce au trecut, memoria colectivă se șterge în timp, însă autoritățile și cei îndreptățiți ar fi bine să n-o facă.

Din păcate, această perioadă nefastă pentru toată lumea a lăsat urme adânci în sufletele oamenilor, a semănat neîncredere, frică și deznădejde în ziua de mâine, mai ales pentru persoanele vârstnice. De aceea, haideți să ne mobilizăm.

Doamnelor și domnilor președinți, membri ai Comitetului Director al Federației Naționale „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România, stimați și stimați președinți ai caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor afiliate federației noastre, haideți să le redăm și să le întărim încrederea seniorilor în noi, în ei înșiși, într-un viitor mai bun și o

bătrânețe senină și demnă, pe care o merită cu prisosință.

Să menținem federația noastră acolo unde i se cuvine să fie, să nu irosim anii de sacrificiu, muncă și dăruire puși în slujba semenilor noștri, ea devenind ceea ce este astăzi, cea mai prestigioasă organizație a seniorilor, recunoscută pe plan național și internațional, membră în marea familie europeană a seniorilor, Age Platforma Europe. Să fim familia OMENIA de care vârstnicii au atâta nevoie.

**Președintele
Federației Naționale
“OMENIA” a C.A.R.P.-urilor
din România**

Inginer Gheorghe CHIOARU

Primăvara 2022, ultimul bal al pandemiei Covid!

Jurnalist
Ionuț CRIVĂȚ

Doi ani de disperare, lacrimi și deznădejde. Cam așa se poate descrie una dintre cele mai nefaste perioade din istoria modernă a omenirii care sperăm s-o vedem încheiată cât mai curând. De acest lucru ne asigură și domnul doctor Adrian Marinescu, directorul medical al Institutului Național de Boli Infecțioase Matei Balș. Anul 2022 va fi unul de echilibru, iar varianta Omicron ar putea să reprezinte începutul unei perioade de conviețuire cu coronavirusul. Pe toată durata pandemiei a fost printre puținii medici care, într-un ocean

de incertitudine și teamă a găsit puterea să-și exprime optimismul și încrederea că vom depăși acest moment. "O situație limită, oricât de grea ar fi trebuie luată ca atare, este un câmp de luptă, o situație complicată, dar niciodată nu va fi un capăt de țară. Dacă aș gândi așa, ar însemna că mesajele pe care le transmit ar fi la fel. Dacă ai o abordare care să fie constructivă, ai doar de câștigat", ne mărturisește domnia sa.

Din păcate, omul modern este din ce în ce mai vulnerabil și probabilitatea de a dezvolta forme severe ale bolilor este din ce în ce mai mare. La ce să ne așteptăm în viitorul mai mult sau mai puțin îndepărtat citiți mai jos într-un interviu pe care domnul doctor a avut amabilitatea să ni-l acorde.

Domnule doctor Adrian Marinescu, ați declarat recent că ne apropiem de finalul pandemiei. Care sunt argumentele?

Orice microorganism are un anumit ciclu natural, în ca-

zul nostru SARS-Cov-2. Așa cum s-a întâmplat în istorie, cel mai recent fiind exemplul gripei spaniole din 1918, dar în general când am avut situații complicate din punct de vedere epidemiologic, a existat un ciclu natural, este adevă-

rat cu niște schimbări, cu niște mutații. La un moment dat virusul începe să devină mai puțin agresiv, astfel ajungem la etapa de conviețuire, ceea ce se întâmplă - după părerea mea - acum în anul 2022. Noi am început etapa de conviețuire.

Ceea ce nu avem deocamdată, este o conviețuire armonioasă, lucru care, probabil, se va întâmpla după primăvară. Nimic nu ține la infinit, nu poți avea câmp de luptă continuu – chiar dacă vorbim de o pandemie cum este SARS-CoV-2. Lucrurile acestea se întâmplă pe o anumită perioadă de timp, îmi aduc aminte că la gripa spaniolă a fost vorba de un interval de aproape 3 ani. Și noi suntem acum undeva pe acolo, chiar dacă sunt virusuri diferite, familia virusurilor gripale, respectiv familia coronavirusurilor.

Deci, să înțeleg că în primăvară ar fi ultima strigare a pandemiei?

Aici trebuie să lămurim un aspect. Când spunem ultima strigare nu înseamnă că dispare virusul. Trecem, practic, de la pandemie, de la această situație care presupune un impact major pentru mapamond, la situația în care vom vorbi de endemie. Un număr relativ mic de cazuri, cu forme ușoare, vom avea acel echilibru în care viața noastră ar fi foarte aproape de normalitate, fără măsuri restrictive, fără lucrurile prin care am trecut pe perioada pandemiei. La acest lucru m-am referit când am spus că este ultima strigare. Este ultima situație epidemiologică care presupune un impact important la nivelul omenirii cu SARS-CoV-2.

Domnule doctor, Omicronul va trece cu siguranță, dar poate fi acesta începutul unor serii de pandemii care vor lovi omenirea în viitorul mai mult sau mai puțin apropiat?

Aici am putea nuanța. Eu

nu le-aș spune pandemii viitoare. Eu cred că pandemia – prin care înțelegem un număr foarte mare de cazuri într-un timp scurt, la nivelul mapamondului, cuprinderea continentelor, cum s-a întâmplat cu pandemia de acum, cum s-a întâmplat și în 1918, nu este o situație care se va repeta prea curând. Dacă, însă, vă referiți la această conviețuire pe care noi o avem dintotdeauna cu miliarde de microorganisme și apar probleme punctuale, atunci trebuie să ne pregătim. Atunci putem să ne gândim la foarte mulți factori, legați de poluare, de mediu, încălzirea globală, care pot predispuce la infecții. Dar, trebuie să facem diferența între pandemie și acele microorganisme care ar putea, într-adevăr, să ne încurce viața, dar la nivel punctual, la nivelul unor cazuri.

De aproape doi ani sunteți directorul medical al Institutului Național de Boli Infecțioase Prof. Dr. Matei Balș. Ați preluat această funcție în plină pandemie. Cum ați făcut față dumneavoastră și instituția pe care o conduceți la presiunea imensă care s-a pus pe medici, pe corpul medical. Cum va ieși Institutul din această pandemie?

Cred că în momentul în care faci medicina, te pregătești pentru situații care vor fi complicate. Nu mă refer neapărat la pandemie, dar Institutul Matei Balș a trecut prin momente grele și înainte de pandemie. Adică au fost situații grele cu gripa, cu meningita și în general boli infecțioase cu cazuri severe în toată România. Situații complicate cu gărzi, care presupuneau presiune crescută

au fost și până acum. Sigur, o astfel de situație cum a fost cea cu pandemia nu era de așteptat, nimeni nu mai trecuse prin așa ceva și a fost deosebit de greu. Presiunea la nivelul Institutului a fost cam pe toată perioada pandemiei, noi am fost angrenați în circuitul covid, chiar dacă au fost și momente mai bune pentru țara noastră, cu mai puține cazuri, acele cazuri tot la noi veneau. A fost greu pentru personal, a fost greu pentru noi toți și nici măcar nu se pune problema să ne plângem, pentru că trebuie să ținem capul sus, să mergem înainte, să învățăm din situația complicată prin care am trecut în acești doi ani și să ne gândim ca pe viitor să fim mai bine pregătiți. Astfel de provocări vor mai exista, nu mă refer neapărat la pandemie, mă refer la provocări legate de microorganisme. Important este să fii pregătit și să acționezi în așa fel încât să salvezi cât mai multe vieți.

Vorbeați de provocări, să nu fim pesimiști, dar ce fel de provocări ne-ar putea pune pe viitor sănătatea sau chiar viața la încercare?

Cred că sunt și vor fi destul de multe. Populația sau mai bine spus omul modern, ajunge să fie mai vulnerabil, mai bolnav. Uitați-vă în Statele Unite, țara care în mod clar este pe primul loc în sistemul medical - mă refer la resurse -, toate medicamentele vin de acolo, au tot ce le trebuie și totuși, în pandemie, au avut probleme foarte mari, pentru că populația are probleme grave de sănătate. Aici vorbim în primul rând de obezitate și boli cronice. Aici va fi o provocare.

Omul vulnerabil face o înfecție cu o mai mare probabili-

Foto: www.turulstatului.ro

tate de a dezvolta o formă severă, fie că e vorba de gripă, ori altă infecție. Din păcate, ne așteptăm ca pe viitor să intre și România în categoria cu mulți oameni vulnerabili. Mai avem infecțiile din spitale, infecțiile nozocomiale, care pun mari probleme peste tot în lume și în România bineînțeles. Provocări sunt destule și vor fi, nu neapărat legate de bolile infecțioase, vom avea iar gripa sezonieră care va face victime și va pune mari probleme.

A învățat ceva cetățeanul simplu, din toată această poveste tragică?

Cetățeanul a învățat ceva cu siguranță, doar că, după părerea mea, memoria colectivă e scurtă. Peste niște ani nu știu câți dintre noi ne vom aminti prin ce am trecut. Și aici mă refer la măsurile care previn infectarea. Și peste ani vom avea gripă și ar trebui ca în sezonul de gripă să ne protejăm, sigur, nu la fel ca acum. Dar, acele măsuri legate de faptul

„Sursele de transmitere sunt legate de contactul direct, probabilitatea de a lua covid de pe suprafețe este extrem de mică”

Măsurile de protecție trebuie menținute. Dar sunt unele și puțin exagerate, spre exemplu dezinfectarea suprafețelor, a alimentelor, hainelor etc. Când venim de la market, se mai mențin astfel de măsuri, putem să contactăm virusul de pe o sticlă cumpărată de la magazin? Răspunsul la această întrebare ni-l oferă doctorul Adrian Marinescu. “S-a lămurit foarte clar că probabilitatea de a ne infecta în acest fel este foarte mică. Sunteți în magazin, aveți masca, iar dacă vă păstrați mâinile curate, practic nu există niciun risc să vă infectați. S-a demonstrat că este foarte rară situația în care am o încărcătură virală destul de mare pe acel obiect încât să mă îmbolnăvesc. Sursele de transmitere sunt cu siguranță legate de contactul direct, nu de acele obiecte. Aceste temeri și semne de întrebare existau la începutul pandemiei.”

că persoanele vulnerabile pot să facă forme severe vor fi mai mult decât necesare. Vom uita destul de repede prin ce am trecut. Din păcate. Ce este grav este faptul că autoritățile

și cei care organizează sistemul medical să nu o facă, totul se pregătește înainte de momentul greu. Înainte de război mă pregătesc, nu când sunt deja pe câmpul de luptă.

Conferința ministerială a UE a abordat autonomia la vârsta înaintată, cu accent pe prevenirea căderilor

Conferința ministerială privind „Îmbunătățirea cooperării pentru a preveni pierderea autonomiei cauzată de căderi”, organizată pe 27 ianuarie de Președinția franceză la Consiliul Uniunii Europene a fost pentru platforma AGE Europe o oportunitate de a reaminti dimensiunea multifactorială a autonomiei la vârste înaintate și complementaritatea acțiunilor tuturor părților interesate.

În discursul său, secretarul general al AGE, Maciej Kucharczyk, a salutat angajamentul actualului trio UE al președințiilor franceză, cehă și suedeză de a continua preocupările statelor membre cu privire la modul de a face politicile de îmbătrânire mai relevante și mai eficiente pentru persoanele în vârstă, atât la nivel național, cât și european.

În timpul conferinței, diferitele grupuri de experți, oameni de știință și profesioniști din domeniul sănătății din UE au examinat cauzele și consecințele căderilor la vârstă înaintată, precum și soluții pentru a aborda această problemă larg răspândită care afectează condițiile fizice, sociale și mentale ale persoanelor în vârstă. Pe această bază, miniștrii UE responsabili cu îmbătrânirea și afacerile sociale au discutat despre modul de îmbunătățire a cooperării europene în ceea ce privește prevenirea pierderii autonomiei, atât ca o cauză, cât și ca urmare a căderilor.

EU ministerial conference discussed autonomy in older age with a focus on the prevention of falls

The Ministerial Conference on “Enhancing Cooperation to Prevent Loss of Autonomy Caused by Falls”, held on 27 January by the French Presidency to the Council of the European Union was for AGE platform Europe an opportunity to remind the multi-factor dimension of autonomy in old age and the complementarity of actions of all stakeholders.

In his intervention, AGE Secretary-General, Maciej Kucharczyk, welcomed the commitment of the current EU Trio of the French, Czech and Swedish Presidencies to continuing member states’ reflection on how to make ageing policies more relevant and effective for older people both at national and European level.

During the conference, the various panels of experts, scientists and health-care professionals from the EU examined the causes and consequences of falls in older age, as well as solutions to address this widespread problem affecting older people’s physical, social and mental conditions. On this basis, the EU ministers in charge of ageing and social affairs discussed how to improve European cooperation with regard to preventing the loss of autonomy as either a cause or a consequence of falls.

Societățile îmbătrânesc, mediile de lucru trebuie să se adapteze!

Sociolog
Ionuț ARDELEANU

Oamenii trăiesc și muncesc mai mult decât oricând, cu patru până la cinci generații lucrând cot la cot. Acest lucru reflectă părțile pozitive ale îmbătrânirii populației și aduce oportunități mari pentru afaceri, lucrători și societate. Raportul "Promovarea unei forțe de muncă incluzive: Trăim, Invățăm și Câștigăm mai mult" elaborat de către specialiștii ai Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) afirmă că "forța de muncă multigenerațională și oferirea angajaților în vârstă de oportunități mai multe de muncă ar putea crește PIB-ul pe cap de locuitor cu 19% în următoarele trei decenii." Contrar percepțiilor obișnuite, noi dovezi din țările membre OCDE arată că lucrătorii în vârstă pot crește productivitatea firmei nu nu-

mai prin propria experiență și know-how (ansamblu de cunoștințe și experiențe), ci și prin îmbunătățirea performanței echipei prin complementaritatea de vârstă și abilități între lucrătorii mai tineri și cei mai în vârstă. Cu toate acestea, pentru a ajunge la aceste rezultate, este nevoie de politici și practici adecvate din partea angajatorilor, guvernelor și prin intermediul dialogului social pentru a se asigura că beneficiile unei forțe de muncă multigeneraționale sunt pe deplin realizate.

Eliminarea prejudecăților – un pas important în crearea unui mediu de lucru multigenerațional

Un punct de plecare cheie în ceea ce privește mobilizarea cu succes a unei forțe de muncă multigeneraționale este eliminarea prejudecăților legate de vârstă în practicile de recrutare și încurajând culturi

diferite de vârstă în care toți lucrătorii se simt confortabil și apreciați, indiferent de vârstă.

Cu toate acestea, discriminarea în funcție de vârstă este încă prezentă în multe locuri de muncă moderne prin limitarea opțiunilor de angajare pentru lucrătorii mai în vârstă și uneori chiar mai tineri, cu costuri considerabile pentru afaceri. Studiile arată că discriminarea în funcție de vârstă față de persoanele cu vârsta de peste 50 de ani a costat economia Statelor Unite 850 de miliarde USD numai în anul 2018. În ciuda eforturilor globale considerabile de a schimba mentalitățile și stereotipurile, există încă o mulțime de posibilități pentru a lua măsuri mai ferme. Adoptarea unor măsuri precum planificarea strategică a forței de muncă, de exemplu, poate fi o soluție câștigătoare pentru toate părțile. Aceasta poate ajuta angajatorii să fie cu un pas înaintea pieței pentru a evita deficitul de competențe

Înainte de a apărea, angajând mai degrabă pe baza priorităților de competențe, decât pe vârstă. Utilizarea imaginilor și a limbajului neutru în funcție de vârstă în anunțurile și descrierile de locuri de muncă, precum și utilizarea programelor software pentru sortarea automată a aplicațiilor pot minimiza impactul stereotipurilor de vârstă în procesul de recrutare.

Reținerea talentului este la fel de importantă ca și găsirea lui în primul rând. Împreună cu programe mai mari de pensionare treptată, oferirea de oportunități pentru planificarea carierei și cea financiară pe parcursul ciclului de viață al angajaților poate acționa ca politici eficiente de reținere. Acesta din urmă în special nu numai că aduce beneficii pentru lucrătorii aflați la mijlocul carierei și mai departe care își pot face astfel planuri pentru eventuala pensionare, ci îi ajută și pe lucrătorii mai tineri să negocieze cu succes o serie de „jaloane sociale” la vârsta adultă timpurie (de exemplu, tranziția de la educație la locul de muncă), gestionarea creditelor, parentalitate, credite ipotecare, căsătorie.

Asigurarea unui mediu de lucru bun și sănătos

În al doilea rând, întrucât capacitatea productivă a tuturor economiilor și întreprinderilor depinde de forța de muncă angajată, sănătoasă și calificată, este logic ca angajatorii să sporească atractivitatea muncii pentru toți lucrătorii, indiferent de stadiul ciclului lor de viață în care au ajuns. Există dovezi solide care demonstrează că oferirea de opțiuni de lucru flexibile sprijină lucrătorii de-a lungul vieții pentru

a preveni epuizarea, a gestiona responsabilitățile familiale și a participa la programe de formare. Pandemia de COVID-19 a accelerat trecerea multor companii către oferirea unor aranjamente de lucru mai flexibile. Cu toate acestea, munca la distanță trebuie proiectată cu atenție pentru a satisface nevoile lucrătorilor și angajatorilor și pentru a maximiza bunăstarea și productivitatea lucrătorilor. De asemenea, lucrătorii de toate vârstele trebuie să aibă instrumentele și abilitățile digitale pentru a lucra de acasă.

Același studiu amintește că investiția în sănătatea și bunăstarea angajaților la toate vârstele este la fel de importantă. Inițiativele de promovare a sănătății la locul de muncă, cum ar fi programele de renunțare la fumat, cursurile de exerciții fizice, opțiunile de alimentație sănătoasă în cantinele pentru personal și alte intervenții de sprijin pentru un „stil de viață” au devenit din ce în ce mai frecvente. Din păcate, dovezile că aceste programe sunt eficiente în îmbunătățirea

sănătății și a productivității nu sunt foarte clare. În schimb, anumiți angajatori inovatori recunosc conceptul de bunăstare „holistică” și sunt preocupați de viața fizică, mentală și socială a lucrătorilor lor. Programele de bunăstare, care oferă un amestec de programe financiare, fizice și sociale/emoționale trebuie să fie „țesute” alături de alte intervenții de stil de viață și fitness.

Dezvoltarea și menținerea abilităților de-a lungul carierei

Nu în ultimul rând, pe măsură ce oamenii își extind din ce în ce mai mult viața profesională, este esențial să se promoveze dezvoltarea continuă a competențelor pe parcursul carierei. Menținerea competențelor pe parcursul ciclului de viață prin învățarea și formarea continuă îmbunătățește performanța organizațională – oferind o forță de muncă calificată, susținând productivitatea și eficiența, construind platforma pentru inovare și sporind motivația angajaților.

Mai avem timp...

Jurnalist
Ionuț CRIVĂȚ

Iată-ne, așadar, aproape în prag de primăvară. Parcă mai ieri ne pregăteam de sărbătorile de iarnă, făceam planuri, alergam după cadouri, stabileam „bugetul de venituri și cheltuieli” în așa fel încât să ne ajungă și după ce strângem bradul și punem globurile în cutie.

Ne făceam planuri pentru anul ce bătea la ușă, speranțe și gânduri de mai bine. Pe ne-băgate de seamă, anul vechi s-a încheiat și uite că am trecut deja de ianuarie, de februarie și am intrat în martie. Ne pregătim de Mărțișor, de o primăvară mai bună și mai frumoasă decât cea de anul trecut. Și, tot așa, mâine-poimâine sunt Floriile. Marea sărbătoare care vestește și care întâmpină Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului. Această pandemie ne-a răpit și sărbătorile și bucuriile.

Trece timpul pe lângă noi în chip indiferent, ori că vrem, ori

că nu. Cei doi ani de nefericită și uneori fatală conviețuire cu acest virus nenorocit ne-au înstrăinat și mai mult de semenii, de natură, de viața de dinainte. Am uitat de simpla bucurie că soarele ne încălzește cu razele sale, că a înmugurit teiul din fața blocului, că aici, colo pâlcuri de ghiocei răzbesc spre lumină, că pur și simplu cineva ne zâmbește pe stradă, fără mască. Din fericire pentru planetă, natura își urmează drumul său firesc, indiferent de piedicile pe care omul i le pune. Se apropie, iată, 1 martie, sărbătoarea primăverii și a unui nou început. Ce frumos ar fi ca la încheietura mâinii să purtăm – așa cum o făceam în vremuri mai bune la suflet și mai înțeleghătoare – un șnur împletit cu alb și roșu și nu agățată masca de protecție anticovid. Să îmbrățișăm pe cineva drag, să oferim o floare și un mărțișor fără teama de a lua sau a da covid. Mai avem timp pentru așa ceva, ne mai amintim cum se face? Parcă pandemia aceasta ne-a șters și memoria. Mai suntem capabili de tandrețe, de iubire? Un

mărțișor pe calea literelor și un buchet de ghiocei să le oferim de 8 martie doamnelor din viața noastră, punctul nostru de sprijin și de mângâiere. Gândiți-vă la câte greșeli facem și de fiecare dată ele, bune ca pâinea caldă, ne iartă, ne sfătuiesc și ne înțeleg. De aceea, nu doar acum în prag de primăvară, nu doar când ne aducem aminte și nu numai în zile însemnate, ci tot timpul ar trebui, clipă de clipă să le mulțumim că există în universul nostru, al bărbaților. Mai avem timp pentru asta...? Nu găsesc mai potrivite ca acum versurile lui Octavian Paler din poemul „Avem timp”:

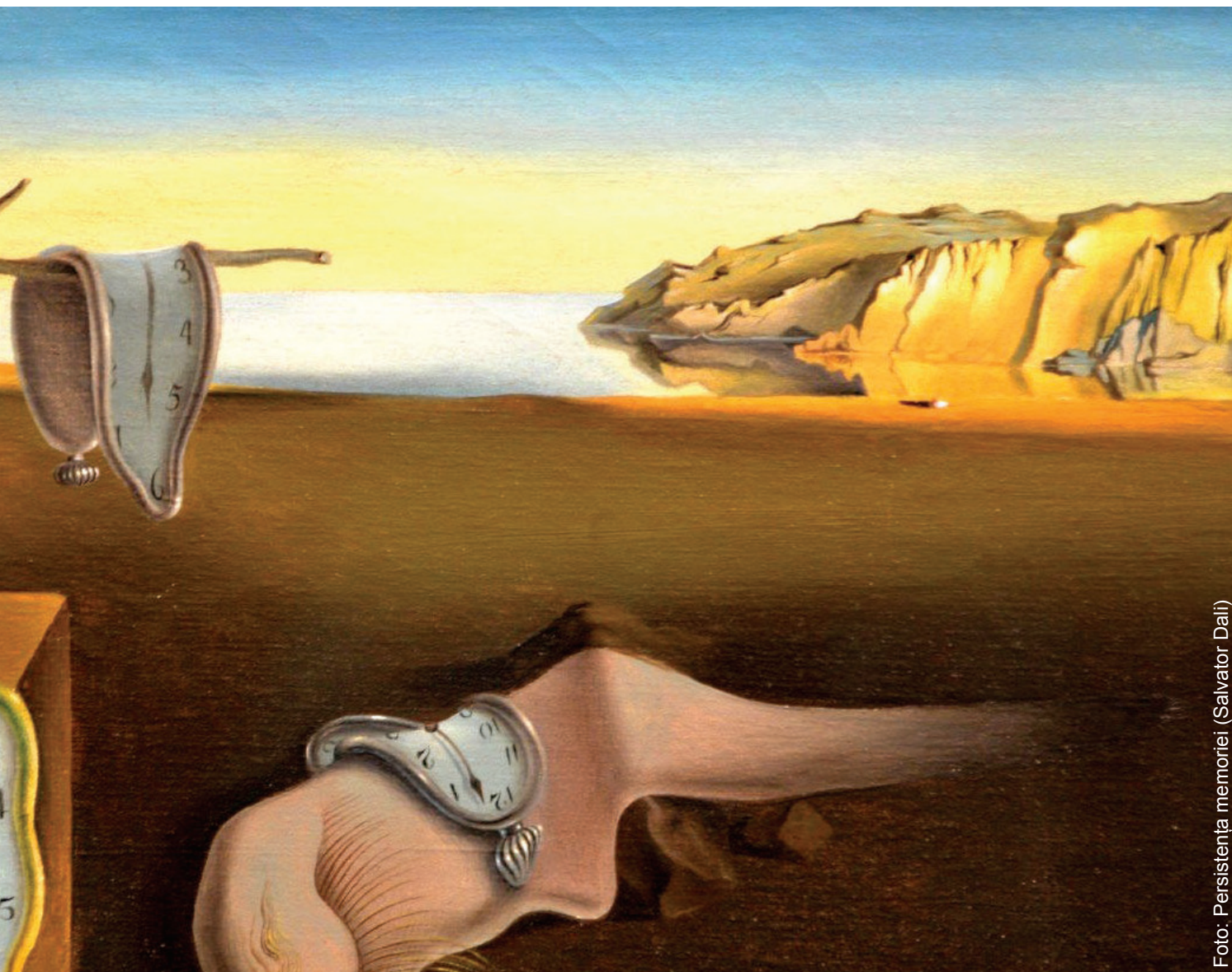

Foto: Persistența memoriei (Salvator Dali)

„Avem timp pentru toate. Să dormim,
să alergăm în dreapta și în stânga,
să regretăm ce-am greșit și să greșim
din nou,
să-i judecăm pe alții și să ne absolvim
pe noi înșine,
avem timp să citim și să scriem,
să corectăm ce-am scris, să regretăm
ce-am scris,
avem timp să facem proiecte și să nu
le respectăm,
avem timp să ne facem iluzii
și să răscolim prin cenușa lor mai târziu.

Avem timp pentru ambiții și boli,
să învinovățim destinul și amănuntele,
avem timp să privim norii, reclamele
sau un accident oarecare,

avem timp să ne-alungăm întrebările,
să amânăm răspunsurile,
avem timp să sfărâmăm un vis și să-l
reinventăm,
avem timp să ne facem prieteni,
să-i pierdem,
avem timp să primim lecții și să le
uităm după-aceea,
avem timp să primim daruri și să nu
le-nțelegem.

Avem timp pentru toate.

Nu e timp pentru puțină tandrețe.”

*Mai avem timp? Rămâne să răspun-
deți la această întrebare, iar în funcție
de răspuns, veți alege ce veți face cu
timpul dumneavoastră.*

Scrisoare deschisă domnului Bill GATES

Pensionar

George RĂDEȘTEANU

Această scrisoare v-am adresat-o dumneavoastră, la fel de bine cum aș fi putut-o remite oricărei personalități cu renume mondial, implicată financiar sau prin afirmații în campania de combatere a pandemiei de coronavirus COVID-19.

În primul rând vrem să știți că noi, majoritatea seniorilor, avem opinia că acest coronavirus a fost produs în laborator și a scăpat controlat sau întâmplător provocând, pe plan mondial, după datele cunoscute la sfârșitul lunii ianuarie, 375.068.662 cazuri de infecție, din care 5.681.436 de decese și nu se va opri aici.

Am acceptat vaccinarea, cu vaccinurile Pfizer, Johnson & Johnson, Moderna, AstraZeneca fără convingerea fermă că își vor face efectul, ceea ce s-a și întâmplat, persoanele infec-

tate ulterior fiind atât din rândul nevaccinaților, cât și din rândul celor vaccinați cu o doză, două și chiar cu boosterul, iar mai nou și cu a patra doză. Ni s-au furnizat informații despre țările cu grad ridicat de vaccinare precum Israel, Portugalia, Danemarca și altele, în special din Europa de Vest, dar și miracolul vaccinării care s-a spulberat în valurile 4 și 5 ale pandemiei și în mod deosebit după apariția variantei Omicron.

În concluzie, vaccinarea ca tratament nu a reușit să ne convingă de eficiența sa, iar efectele negative s-au văzut în unele situații chiar în zilele următoare administrării. Cât despre efectele pe timp îndelungat suntem îngroziți și, pentru unii, este un adevărat coșmar.

Avem, acum, rude, prieteni, colegi, cunoștințe care au suferit adevărate traume fizice și psihice pe timpul izolării/carantinării ca urmare a constatării bolii și ulterior ca urmare a efectelor de scurtă și/sau de

lungă durată. Unii dintre noi și-au condus pe cei dragi pe ultimul drum, fără o înmormântare tradițională potrivit religiei din care provin.

Interdicțiile de deplasare și acces în locuri vitale pentru noi, distanțarea socială ne-au afectat puternic viața, relațiile sociale și profesionale, ne-au distrus legăturile tradiționale specifice societății românești.

Teoriile conspirației s-au înmulțit cu privire la coronavirus, și nu întâmplător, ci pe fondul neasumării răspunderii atât cu privire la apariția coronavirusului, cât și din cauza neasumării răspunderii pentru tratarea coronavirusului de către producătorii vaccinurilor și nici de state.

Apariția pe parcurs a înlocuitorilor vaccinurilor cu diferite scheme de tratament, inclusiv Paxlovid nu ne-a dat speranțe mai mari, după ce unii producători cer constituirea unor fonduri naționale pentru despăgubirea utilizatorilor.

Dacă după administrarea unor comprimate este nevoie de despăgubiri ca urmare a efectelor negative, de ce n-a fost suficient curaj să se procedeze la fel în cazul vaccinurilor? Erau despăgubiri prea mari de plătit? Sau vaccinurile au fost pur și simplu un experiment?

Noi, cetățenii obișnuiți, am rămas cu o suspiciune enormă și anume că cei care au declanșat pandemia, au făcut și fac tratamentele, dispun și încetarea acesteia.

Am ajuns să fim mai suspicioși decât ne-am închipuit vreodată. Aceasta este alimentată și de veniturile uriașe încasate de vreo patru țări (SUA, Anglia, Rusia, China) prin propriile "big pharma" și care acum se joacă, probabil cu acești bani, de-a războiul, fie în Ucraina, fie în Extremul Orient, pe lângă Taiwan.

Făcând recurs la istorie, vedem că ambele războaie mondiale au fost susținute de

industria chimico-farmaceutică, unde se produc bani relativ ușor și repede.

Dacă s-au obținut bani pentru război printr-o pandemie cu peste 6 milioane de vieți pierdute și urmează probabil un măcel al vecinilor noștri, cu alte pierderi de vieți omenești, suspiciunile noastre sunt confirmate și dezamăgirea noastră privind dezumanizarea bogaților lumii este pe măsură.

Când vedem cu câtă sârguință puterile interesate adună armament și muniții în Ucraina, iar Rusia masează trupe și toate categoriile de tehnică de luptă nouă sau modernizată, dar încă neutilizată în războaie, realizăm cinismul celor care vor să transforme această țară în poligon, iar niște cetățeni europeni, cu tot cu copiii lor, "mai de la periferie" în carne de tun.

Mai aveam încă speranța că măsurile pentru "o planetă verde" și lupta împotriva schimbărilor climatice nu sunt

încă un capriciu al bogaților lumii, al unor multinaționale, și un nou prilej de îmbogățire, ci o dorință sinceră a lor pentru o viață mai bună a tuturor locuitorilor planetei și pentru viitorul acesteia.

Dar creșterea necontrolată a prețurilor la gaze, energie și carburanți, prin luarea unor măsuri de reducere a surselor folosite în mod forțat și premeditat, ne-a distras atenția de la pericolul pandemiei de COVID-19.

Realizăm că pandemia sau "plandemia" cum spun conspiraționiștii și, din ce în ce mai mult cetățenii obișnuiți ai planetei, nu a trecut, "că este posibil să apară" noi tulpini și viața să ne fie în continuare în pericol. Și totuși, întâi trebuie să ne plătim facturile curente nedrepte, abuzive și la fel de cinice.

Oricum, nu mai avem încredere în dumneavoastră și în cei ca dumneavoastră!

Piramida dezvoltării limbajului

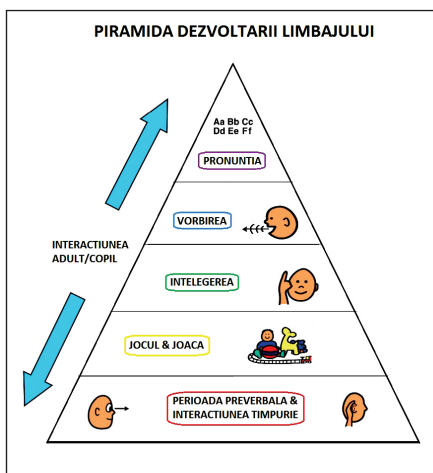
Psiholog logoped
Alina MIHĂESCU

Începând cu acest număr inițiem o serie de articole de specialitate care vin în sprijinul relațiilor dintre părinți, bunici și copii, a comunicării cât mai bune și a dezvoltării unor metode de relaționare.

Vom vorbi despre Piramida dezvoltării limbajului. Această piramidă este o reprezentare vizuală a elementelor de bază ale dezvoltării limbajului prin care copiii ajung să dobândească abilități de comunicare non-verbală și verbală. Fiecare nivel al piramidei are propria sa ordine de dezvoltare. Totodată, gradul de dezvoltare al nivelului curent este important întrucât acesta va susține dezvoltarea nivelului superior. Interacțiunea cu părinții, bunicii, frații și surorile este esențială pentru obținerea abilităților fundamentale de comunicare.

Perioada preverbală și interacțiunea timpurie

Abilitățile preverbale și de interacțiune timpurie sunt primele semne de comunicare ale copilului în perioada 0-3 ani. Aceste abilități de pre-atenție încep să se dezvolte de la naștere și reprezintă capacitatea de a vedea și auzi ceea ce spun sau fac cei din jurul copilului. Atenția și capacitatea de ascultare formează baza dezvoltării abilităților de comunicare și oferă copilului posibilitatea de a se concentra și de a auzi tot ce se întâmplă în jurul lui.

Jocul și joaca- Interacțiunea socială

Jocul este o condiție necesară pentru dezvoltarea abilităților de comunicare timpurie. Jocul este munca copilăriei! Copilul învață despre reguli sociale, mediu și oamenii din jurul lui prin joc. Jocul, în toate formele sale, este o etapă importantă în vorbirea și dezvoltarea limbajului copilului.

Înțelegerea – limbajul receptiv

Înțelegerea sau limbajul receptiv al copilului reprezintă capacitatea de a procesa și înțelege ceea ce aude. Include capacitatea de a înțelege vocabularul, dar include și capacitatea de a urma instrucțiuni și de a înțelege în cele din urmă o poveste. Limbajul receptiv este un pas important în apariția și dezvoltarea limbajului expresiv.

Vorbirea – limbajul expresiv

Limbajul expresiv reprezintă abilitatea copilului de a utiliza limbajul pentru a transmite un mesaj. Limbajul expresiv poate

fi exprimat prin vorbirea verbală sau prin utilizarea altor forme de comunicare, cum ar fi limbajul semnelor. Inițierea unei conversații, solicitarea, întrebarea și furnizarea informațiilor necesită abilități expresive ale limbajului.

Pronunția

Pronunția este piesa finală a piramidei. Inteligibilitatea vorbirii este capacitatea copilului de a produce în mod clar și corect sunete în cuvinte și să formeze propoziții, astfel încât ascultătorul să audă și să identifice ceea ce copilul a vrut să exprime. Părinții și bunicii sunt cei mai eficienți în promovarea dezvoltării limbajului copilului. Aceștia trebuie să-și calibreze propriul discurs pentru a fi suficient de provocator pentru copil, nu atât de simplist încât copilul să nu învețe nimic din modelul adultului, dar nici atât de sofisticat încât copilul să nu-l poată înțelege. Este esențial ca părinții și bunicii să petreacă timp de calitate cu cel mic. Timpul de calitate petrecut de micuți cu părinții sau bunicii va lăsa amprente favorabile asupra formării și dezvoltării copiilor. Prin timp de calitate nu se înțelege doar prezența fizică a părinților sau bunicii alături de copil, ci și prezența emoțională și mentală a acestora de care micuțul are atât de mare nevoie. Timpul de calitate înseamnă prezența totală a adulților și conectarea acestora cu copilul, și implică joacă, dezvoltarea abilităților de comunicare prin citit, povestit și orice experiențe și emoții trăite împreună.

Adolescența, metamorfoza copilului – Scurt ghid pentru părinți

**MOTTO: „Ați semănat un bebeluș
și recoltați o bombă”
(Poncet-Bonissol 2017 apud. Winnicott)**

Psiholog
Georgiana MIHĂILESCU

Nu de puține ori am auzit întrebarea “Nu mă ascultă! Cum îl fac pe

adolescentul meu să mă asculte?”, mai ales în această perioadă destul de aprigă, să o numim, din perspectiva contextului social. Cred totuși că până la a-l face să ne asculte ar trebui să ne adresăm urmă-

toarele întrebări:

Noi îi ascultăm pe ei? Ascultăm activ ce vor să transmită? Care sunt nevoile lor? Din ce motiv vor să facă sau nu, ceva anume? Se simt oare prea îngrediți sau oare prea puși la

zid? Ori au avut prea multă libertate și acum când li se impun reguli nu pot să le urmeze? Li se dă dreptul să-și spună cuvântul/păreră/opinia? După ce au spus ce cred, s-a purtat o conversație cu argumente astfel încât să înțeleagă ce vreți să faceți sau mai degrabă li s-a spus scurt «nu»?

Adolescența este o perioadă tumultuoasă, o etapă marcată de provocări și schimbări majore atât pentru adolescenți cât și pentru părinții acestora. Galimard (2017) asociază perioada pubertății și a adolescenței cu o echipă ce ar primi mereu noi membri și care nu ar reuși niciodată să-și găsească echilibrul. Mai jos găsiți o sinteză a principalelor componente care se modifică în această etapă de viață:

● Componenta biologică:

Există o abundență de hormoni care aduc schimbări fizice pe care adolescentul le descoperă pas cu pas și uneori nu știe cum să le integreze (să se accepte așa cum este), mai ales că aceste schimbări se produc treptat (anumite părți ale corpului se dezvoltă mai repede, altele mai încet).

Aceste schimbări pot aduce: confuzie, frică, îngrijorări obsesive cu privire la aspectul fizic sau chiar retragere, nevoia de intimitate, de spațiu personal etc.

● Componenta neurologică:

În creier se dezvoltă cortexul prefrontal care este responsabil pentru funcțiile cognitive superioare ale unei persoane. Pe scurt, se dezvoltă gândirea, logica și memoria. Ar fi bine

să avem în vedere faptul că «atunci când adulții se întreabă ce a fost în mintea unui adolescent care face lucruri necugetate ar trebui să știe că acesta nu gândește ca un adult, deoarece biologic nu este capabil. Creierul adolescentului este diferit și nu a atins încă maturizarea unui creier adult, chiar dacă fizic adolescentul pare un adult.» (UNICEF, 2017)

● Componenta psiho-socială:

Adolescentul trebuie să-și dezvolte identitatea personală. În perioada adolescenței tânărul adult în devenire începe să-și formeze identitatea în afara familiei, recunoscându-și unicitatea în raport cu ceilalți, întrebându-se cine este și ce valorizează el. (UNICEF, 2017). Chapman (2017) în „*Cele cinci limbaje ale iubirii pentru adolescenți*” atrage atenția asupra faptului că „*Adolescenții analizează sistemul de concepții cu care au fost crescuți și stabilesc dacă respectivele concepții sunt demne de a fi însușite sau nu*”.

Totodată se cristalizează din ce în ce mai mult nevoia de autonomie și independență care de altfel merge mână în mână cu dezvoltarea identității. Aceasta aduce deseori încăpățănare, indignare și alte comportamente care ridică probleme părinților.

Știu că acum, probabil, o să spuneți: „*Bine, bine, dar ce pot eu să fac în calitate de părinte cu toate acestea?*”. În primul rând trebuie spus că rolul unui părinte de adolescent nu este deloc ușor și nu trebuie sub nicio formă să vă blamați, biciuiți sau să vă puneți la zid dacă

lucrurile nu merg de fiecare dată așa cum v-ați imaginat. Așa cum spune Poncet-Bonissol (2017) părinții au o misiune ingrată - trebuie să îndrume cu modestie și să respecte ritmul de înflorire a tinerei «plante».

Pornind de la misiunea de a ghida într-un mod maiestuos și neintruziv viața adolescenților (nu putem spune că nu mai este nevoie de suport din partea adulților) trec mai jos câteva elemente care sper să vă fie de folos, căci, evident, nu există o rețetă atotcuprinzătoare și potrivită pentru fiecare în parte.

● **Schimbarea mentalității** - în primul rând ar trebui să acceptați că adolescentul nu mai e copil, este un tânăr adult în devenire. Dacă vă veți raporta la el ca fiind un copil, pe lângă faptul că îi arătați neacceptare (menținându-l la o vârstă inferioară sau provocând chiar o regresie) față de momentul în care se află, nici comunicarea nu va fi prea ușoară. Tratarea adolescentului ca pe un copil va genera numeroase dispute, indignare și revoltă din partea acestuia.

● **Comunicare, comunicare și iar comunicare.** O comunicare deschisă, empatică, sinceră și orientată spre găsirea unei soluții este cheia spre o relație de succes. Cu siguranță, de multe ori, în situații în care răbdarea vă este pusă la încercare va fi dificil, să păstrați în minte ideea că o comunicare ce conține ingredientele de mai sus poate servi ca model adolescentului pe termen lung și în alte tipuri de relații. «Judecată, dezaprobare, dramatizare - toate acestea blochează evoluția

Foto: timeskeeplearning.com

spre individualizare. (Poncet-Bonissol, 2017)

● **Focus pe responsabilizarea adolescentului** (autonomia și independența merg mână în mână cu responsabilitatea). Desigur, ați observat de ceva timp cum autonomia și-a spus cuvântul în ceea ce-i privește. În adolescență independența este cea care se simte din ce în ce mai puternic, dorința de a face într-un anumit fel, de a lua propriile decizii. Apar diverse situații (de criză sau nu) în care adolescentul se bate cu pumnii în piept pentru mai multă autonomie și independență. Ar fi de susținut aceste momente (evident dacă ele nu aduc un risc major), punând însă accentul pe responsabilitate. Vor să se implice în anumite acțiuni? Ok, însă ar fi de explorat împreună cu ei care ar fi riscurile și dacă sunt dispuși să și le asume. Învățarea responsabilității îi va pregăti pentru o viață de tineri adulți echili-

brată și adaptată social. Știm cu toții că pe măsură ce înaintăm în vârstă viața ne aduce și mai multe provocări și ar fi bine să le facem față asumându-ne responsabilitatea comportamentelor și acțiunilor noastre.

● **„Respectarea intimității: o urgență!** Intruziunea întârește agresivitatea și favorizează blocajele. Intimitatea, care-l protejează pe tânăr ca un trandafir închis, trebuie neapărat respectată; ea nu-i poate reveni niciodată părintelui” (Poncet-Bonissol, 2017). Așadar, deși uneori probabil o să vă simțiți respinși, gândiți-vă că adolescentul are nevoie de această intimitate pentru a putea să se cunoască mai bine, pentru a se explora. A nu îi oferi acest spațiu poate duce la conflicte interioare puternice, la sentimentul culpabilității, la confuzie.

● **Oferiți suport în confruntarea cu moralitatea**

și valorile personale. Așa cum menționam, în această etapă, adolescenții analizează sistemul de concepții cu care au fost crescuți și decid dacă merită sau nu însușite. Cu siguranță a vă vedea concepțiile în anumite cazuri respinse nu va fi ușor. Dar dacă veți transforma această etapă într-o luptă riscați să-l determinați pe adolescent să se îndepărteze. De preferat ar fi să încercați să discutați deschis cu el, să vedeți punctul lui de vedere, să răspundeți cinstit fără a fi autoritari și chiar încurajând adolescentul să exploreze mai mult. Puteți să le dați referințe bibliografice, să îi îndrumați să se informeze mai mult și, desigur, să-i lăsați să-și dezvolte propriile convingeri. Această abordare va fi benefică pentru dezvoltarea creierului, pentru o relație armonioasă, dar și pentru a ajuta individualizarea. Nu este de dorit să *«sculptați o miniatură a voastră»* din adolescență.

Poate nu toate aceste aspecte vă sunt la îndemână atunci când nu aveți timp sau sunteți deja tensionați din alte considerente, însă a încerca să le aplicați cât se poate de des vă va duce de fiecare dată cu un pas mai aproape de adolescent.

Perfecțiunea nu există, cel puțin nu în ceea ce privește implicarea părinților în dezvoltarea adolescenților. Însă atâta timp cât rămâneți o prezență liniștitoare, dar discretă în viața adolescentului, oferindu-i subtil îndrumarea de care are nevoie și arătându-i clar la fiecare pas dragostea voastră și suportul necondiționat, dezvoltarea va fi una pozitivă.

Cum afectează singurătatea persoanele vârstnice

Economist
Irina ANDREI

În ultimii doi ani, lumea în care ne mișcăm a ajuns să ia chipul singurătății. Acești 2 ani au lovit fără milă viețile persoanelor vârstnice singure, precum și viețile celor care sunt nevoiți să își desfășoare activitatea de acasă, din fața computerului, lipsiți de prezența altor oameni. Pandemia a reușit să fure din viețile persoanelor vârstnice demnitatea și le-a degradat ireversibil starea de sănătate. Pentru cei care nu mai au pe nimeni, izolarea nu se termină niciodată, iar pandemia singurătății le aduce prematur moartea. Din nefericire, poveștile despre bunicii

singuri care au pierdut lupta cu boala, neavând pe nimeni în ultimele lor clipe, au fost știri zilnice. Oamenii care i-ar fi putut ajuta și care

să nu mai facă complimente colegilor, să lucreze printre străini. Foarte multe persoane au început să se simtă singure pentru că au uitat

“Defectul tuturor oamenilor este că așteaptă să trăiască, deoarece n-au curajul fiecărei clipe, toți învățăm să trăim după ce nu mai avem nimic de așteptat, iar când trăim nu putem învăța nimic, fiindcă nu trăim în prezentul concret și viu, ci într-un viitor fad și îndepărtat.”

Emil CIORAN

le-ar fi dat o șansă la viață sunt prinși într-o altă luptă. De asemenea, cei care sunt la serviciu se mulțumesc să tacă,

să mai comunice. Ne adâncim în muncă și uităm că este doar o soluție temporară, o soluție care nu va dura de-a

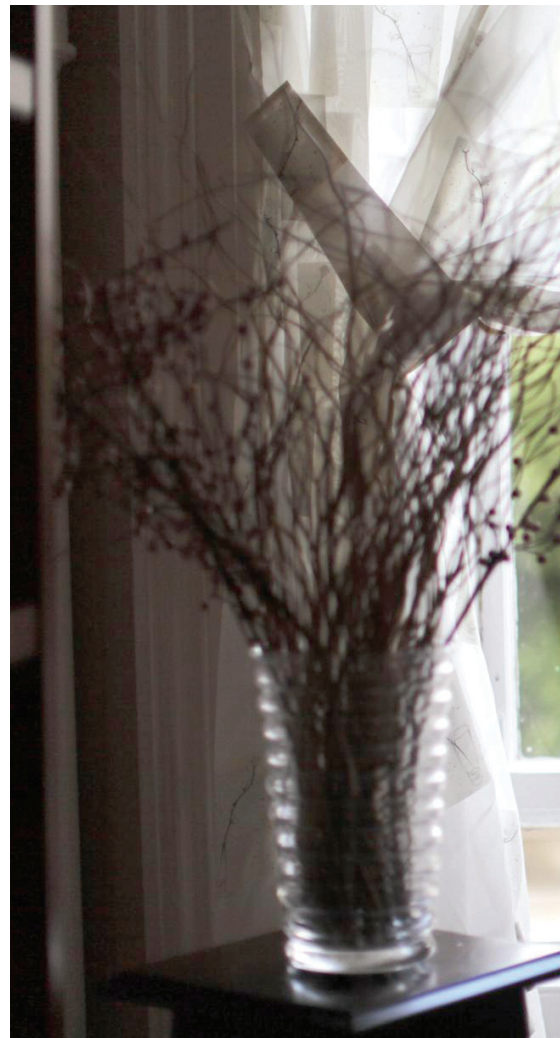

Foto: thetimes.co.uk

vârstnice singure au nevoie de mai multă atenție și răbdare din partea noastră, precum și de încurajări în comunicarea poveștilor de viață. Toate acestea dându-le încrederea că nu sunt singuri.

Un alt ajutor pentru aceste persoane este să ne asigurăm că merg la medic, deoarece bătrânețea vine la pachet și cu probleme de sănătate. După cum știm, mulți vârstnici nu au abilități digitale și au nevoie de ajutorul nostru pentru obținerea de informații, de aceea este bine să îi ajutăm. Pentru a nu mai fi singuri, trebuie să îi implicăm în multe activități zilnice, să croșeteze sau să aranjeze grădina. Surprizele sunt binevenite în combaterea singurătății printr-o ieșire la teatru, oferirea de cadouri precum electrocasnice utile în ușurarea vieții acestora și un tensiometru care să îl ajute în monitorizarea tensiunii arteriale. O ramă foto digitală pe care să ruleze poze cu cei dragi sau niște discuri cu muzică din vremea tinereții lor ar aduce bucurie pentru aceștia.

Pentru combaterea singurătății suntem sfătuiți să practicăm voluntariatul pentru o cauză în care credem deoarece beneficiile vor fi importante pentru noi prin cunoașterea unor oameni noi și a unor experiențe inedite. Putem găsi grupuri pe facebook care sunt similare cu interesele noastre sau putem cunoaște oamenii din viața noastră, ne putem bucura de relațiile existente și crea legături noi.

lungul anilor.

Singurătatea la care suntem expuși nu este tot una cu cea a pustnicilor, acolo regăsim dorința de a duce o viață retrasă. În cazul persoanelor vârstnice, de-a lungul timpului, aceștia preferă să nu mai deschidă ușa pentru a nu întâlni primejdii, fiind lipsiți de încrederea în oameni și preferând să nu mai comunice cu aceștia.

Se tot vorbește despre o epidemie a singurătății, care s-a răspândit în Europa și America la fel de repede ca temutul virus. Cetățenii Uniunii Europene se simt singuri în mod frecvent, iar singurătatea este mai des întâlnită în sudul și în estul Europei,

spune evaluarea realizată de către Fundația Europeană pentru Știință prin intermediul Studiului Social al Europei. Alte studii recente ne avertizează că singurătatea este un factor de risc echivalent cu fumatul a 15 țigări pe zi.

În România, studiul realizat asupra persoanelor vârstnice de GfK (Growth from Knowledge) a scos la iveală calitatea vieții și consecințele dezastruoase ale singurătății asupra sănătății fizice, psihice și emoționale. Cele mai afectate sunt femeile, iar persoanele cele mai vulnerabile sunt cele din mediul urban. De asemenea, cele mai expuse persoane sunt cele singure, neavând cu cine interacționa. Persoanele

Cum mi-a trântit Dinu Săraru telefonul, iar Fănuș Neagu m-a angajat la ziar

Jurnalist
Ionuț CRIVĂȚ

În urmă cu vreo 20 de ani, prin 2002-2003 cred, senior editor la ziarul „Cronica Română” și director al suplimentului literar al acestui cotidian („Cronica Literelor și Artelor Române”) era domnul Dinu Săraru. Pe vremea aia eram șef de departament Eveniment-Social. Prin rotație, fiecare șef de secție trebuia să dea o tabletă pentru pagina 1. Am scris un text bun (păcat că nu-l mai găsesc), și m-am gândit eu să duc micul meu pamflet până la capăt, și să-l semnez cu inițiale M.V. de la Mihai Viteazul...

A doua zi dimineată apare gazeta și sună telefonul la secretariat. Era Dinu Săraru. Vrea să-l felicite pe cel care a scris tableta, dar mai ales să știe cine a scris-o și o semnează cu inițiale M.V. Mă cheamă

doamna Stela, secretara, tremurată toată.

-Ionuț, repede, e șefu` la telefon! Patronul, întreb eu? Nu, nu! Aaa, celălalt. E conul Dinu Săraru. Iar dialogul cu bardul de la Slătioara a decurs în felul următor:

-Domnule Crivăț, dumneata ai scris textul? Da, domnule Săraru. Și inițialele M.V. de la ce vin?

-De la Mihai Viteazul!

-Cum adică de la Mihai Viteazul?!? De la domnitorul care a unit cele trei țări, răspund eu.

-Aha, de la domnitorul care a... mă învățați și istorie acum. Dar, de ce nu vreți să vă asumați ceea ce scrieți, vă este rușine? Și, zdrang, închide telefonul!

Stai să vezi că am dat de naiba! De naiba n-am dat, dar nici bine nu mi-a fost. A ieșit un tărăboi de pomină, dar a trecut. Să te felicite Dinu Săraru și apoi să-ți trântescă telefonul, nervos, este totuși, mare lucru.

De atunci n-am mai semnat nimic cu inițialele altuia sau cu pseudonim.

Tot prin anii 2000, mă aflam în aceeași redacție, dar nu la Casa Scânteii, ci pe Șerban Vodă, în spatele Bisericii Sf. Spiridon Vechi sau Nou, nu mai știu exact. Eram de vreo câteva săptămâni bune în practică la ziar. Alergam de-mi săreau ochii pe la conferințe, după reportaje, pe care le scriam pe genunchi, în troleu, în drum spre redacție. Veneam, le băteam la mașină, nici vorbă de calculator, era unul pe secție și toți erau călare pe el. Cu textul dactilografiat mă duceam la cules, iar apoi la corectură. Asta se făcea în paralel. O duduie citea manuscrisul, alta îl corecta pe print. În acest du-te-vino continuu era imposibil să nu mă întâlnesc cu Fănuș Neagu, care îmi era director. Nea Fane, sau Peruș Neagu cum îi spunea candid

DINU SĂRARU

Ultimul boier al scrisului românesc, conul Dinu Săraru, s-a născut pe 30 ianuarie 1932, în comuna Slătioara, județul Vâlcea. A fost directorul Teatrului Mic și Teatrului foarte Mic din București între anii 1977 și 1990. Dramaturg, eseist, romancier, director de gazete și un fabulos tezaur național, Dinu Săraru a împlinit anul acesta 90 de ani. Romanele sale pe teme țărănești „Niște țărani”, „Dragostea și revoluția” „Clipa”, sunt veritabile cronicile ale satului românesc, alături de altele pe care le-am citit în „Moromeții” lui Preda și „Ion” al lui Rebreanu, ele întregind patrimoniul literaturii române.

Marele Blond, Fănuș Neagu, Prințul metaforelor, ar fi împlinit anul acesta tot 90 de ani. Din păcate, s-a grăbit să prindă Expresul spre Ceruri, să ducă în toba sa cele mai dulci cuvinte ale vorbirii românești din câte s-au scris vreodată. „Frumosul nebun al marilor orașe”, care s-a născut la Grădiștea, județul Brăila, a plecat „Dincolo de Nisipuri” în „Văpaia Lunii” iar, atunci când „Îngerul a Strigat” și l-a chemat, s-a pus ca un patriarh al literaturii române pe „Scaunul Singuratății”.

FĂNUȘ NEAGU

Mircea Micu, își făcea rondul de prânz, înainte de plecare, salutând și pupând toată suflarea omenească care purta fustă și decolteu până-n buric. Grozav pișicher, nea Fane.

Puțin ciupit, dar de o candoare genială, marele Fănuș mă vede pe hol cu niște hârtii în mână, mă măsoară din cap până în picioare și grăiește cu vocea sa care sună ca un tun turcesc din raiaua Brăilei...

-Bă, tu cine ești? Lucrezi aici?

- Să trăiți, domnu` director,

de câteva săptămâni, sunt. M-ați văzut pe aici, ne-am salutat, sunt în practică, de la facultate.

- Eu salut pe cine vreau eu, bolborește nea Fănuș!

- Cum te cheamă?

- Crivăț, domnule director. Eu venisem aici pentru practică, dar am rămas....

- Da, am citit ce ai scris. Cum ai zis că te cheamă?

- Crivăț!

Până sus, la redactorul șef, a ajuns altceva, dar tot ceva

legat de intemperii și de unul Vifor care plimbă niște hârtii între etaje. A doua zi am semnat contractul: 220 de lei! N-am să uit niciodată, aveam leafă de ziarist!

Prinși cu certurile din coaliție, cu conflicte militare inventate, am uitat că pe 30 ianuarie, marele scriitor Dinu Săraru a împlinit 90 de ani (!), dar din păcate, n-a băgat nimeni de seamă. Cu plecăciune, îi urez la mulți ani ultimului boier al literaturii române și multă sănătate!

Povestea unui bătrân singuratic

Economist
Istvan FEKETE

Stiți cât de frumoși sunt bătrânii noștri? Știți că frumusețea lor se naște tocmai din acei mulți ani pe care-i poartă pe umerii oboșiți de grijile unei întregi existențe și se mulțumesc cu foarte puțin numai să își vadă bolile alinate și singurătățile alungate?

Dar frumusețea acestor oameni care cândva au dat viață pentru viață, este neasemuită tocmai prin sacrificiile făcute de ei în atâta amar de ani cât poate cuprinde dragostea lor nescată față de copii și nepoți. Dar bătrânii au și ei lacrimi, multe lacrimi... Lacrimi de bătrânețe petrecută în singurătate, neputință și suferință îndelungată, lacrimi de teamă și resemnare că până la urmă, va veni și momentul acela, când vor pleca și ei dintre noi, așa cum trebuie să o facă orice muritor.

Într-o casă micuță, cât un bordei, am putea spune, care are bucătărie, o cameră și o verandă, șade un bătrânel sin-

gur, împovărat de griji și ani. La intrare, se află o curte mică, unde un câine la fel de bătrân ca stăpânul urlă tot mai sfâșietor de fiecare dată când moșul plânge de dor și durere, singur în camera pustie. Căsuța pe care a construit-o cu mâinile lui și unde își petrece singur restul zilelor, se află într-un sat, iar omul nostru a făcut naveta peste 40 de ani la combinatul din orașul vecin.

A prins vremurile grele ale războiului, dar a reușit să treacă peste ele, căci era tânăr pe atunci, și a avut și puțin noroc că a scăpat cu viață din multele încrâncenări de pe front. Mai apoi când totul s-a terminat și s-a întors acasă a cunoscut-o pe Maria, care avea să-i devină soție. Și-a fost o nuntă mare-n sat. Au avut trei copii, două fete și un băiat. Timpul nu stă pe loc, iar copiii s-au făcut mari și au plecat care încotro din casa părintească, să-și facă un rost în viață. Împovărată de ani, Maria s-a îmbolnăvit, a căzut la pat și după o lungă suferință, moș Ion a pierdut-o și pe ea și a rămas singur cu bătrânul și credincio-

sul lui câine. Totuși, cineva mai înstărit din sat s-a îndurat de el și i-a dat un televizor color, la care urmărește, mai mult din plictiseală, cele câteva programe pe care le recepționează.

Într-o bună zi, moș Ion a tresărit. A auzit un glas de copil în poartă și a crezut că în sfârșit, după ani de singurătate, i-au venit nepoții să-l minuneze cu viața și energia lor. Dar nu a fost să fie așa. Moș Ion a fost dat uitării în acea margine de lume, părăsit de copii și nepoți, după ce le-a dedicat o mare parte din viața lui, ca să ajungă oameni la casele lor. Suspiră fericit atunci când sosește poștărița care-i aduce pensia și zâmbește încrâncenat cu toate ridurile feței. Moș Ion este foarte bătrân și bolnav. Nimeni nu-i știe durerile și nici dorul arzător de copii și nepoți și, of Doamne, aceștia nu mai sosesc oda-

Foto: radioresita.ro

tă. Însă bătrânul său câine, Rex, abia mormăind câte un lătrat obosit, îl veghează atent. Ochii credinciosului animal nu stau ațintiți spre poarta de unde ar putea veni dușmanii curții, ci spre camera de unde bătrânul se aude oftând tot mai des și plângând în nopțile de singurătate interminabile. Câinele pare că ar spune în sinea lui: "Oare va muri? Ce o să mă fac eu singur, un câine bătrân, căci nimeni nu mă va dori așa în curtea lui. Până și așa, bolnav cum e moșul meu, tot îmi aduce un colț de pâine și îmi toarnă apă în castron...". Dar moș Ion nu-i răspunde. Bătrânul își așează ochelarii pe nas și privește, dus pe gânduri, cuponul de pensie.

Într-o după-amiază chiar a fost fericit, căci au venit cu larmă mare la el la poartă niște doamne și domni frumos îmbrăcați cu sacoșe pline cu

bunătăți și medicamente și care îl rugau să voteze nu știu ce candidat din nu știu ce partid. O... dar, da medicamentele... cine să i le mai cumpere? Pe cine să mai roage să meargă până la farmacie? E cale lungă până acolo... Copiii, nepoții, unde s-au dus cu toții?

Într-o dimineață, moș Ion s-a trezit devreme, căci nu mai putea dormi și după cum îi era obiceiul a luat găleata și a ieșit afară să ia apă de la cișmeaua pe care a avut grijă înainte de venirea iernii, să o învelească cu cârpe și cu ce mai avea prin casă ca să nu înghețe apa în ea. Era o zi de iarnă mohorâtă și foarte friguroasă, cu ger de crăpau pietrele! Bătrânul lui câine, în mod inexplicabil, pentru prima oară, nu se mai gudură, ca de obicei, printre picioarele stăpânului, ci stătea întins și îl privea cuminte, cu capul

așezat pe labele dinainte. Știa că o să vină puțin mai târziu cu apă caldă ca să-i toarne în castronul înghețat. Dar bietul moș rămase cu mâna înțepenită pe robinet. Găleata se rostogoli cu apă cu tot în timp ce bătrânul alunecă ușor pe zăpadă. Căzut, singur și părăsit de familie, se gândi la Dumnezeu.

Îi spuse cu voce tare:

–la-mă, te rog, Doamne!...

Dar Dumnezeu avea în acel moment alt plan cu moș Ion. Dintr-o dată se auzi gălăgie și se auziră ciocănituri în poarta încuiată. Rex lătră vesel, parcă întinerind odată cu vocile care se auzeau. Se rupse lanțul ruginit și câinele alergă spre poartă. Nu era prima oară când sucea cu laba de încuietorea din lemn. După mulți ani, o parte din familie, se întorcea la moș Ion. Rex îi recunoscuse. Bătrânul zăcea inconștient și o mână îl trase cu forță:

- Tată, tată, ce-ai pățit? Era Elena, fiica lui cea mare, care avea vreo cincizeci de ani. În spatele ei, soțul și doi tineri înalți și chipeși priveau uimiți către căsuța moșului. Moș Ion se dezmetici puțin din amețea-lă și privind năuc în jurul său, murmură:

- Ați venit? De când vă așteptam, să aveți grijă de Rex!

În acea clipă câinele urlă îndelung, privind spre cerul senin, dar care părea să își ceară ultimul tribut. Pe chipul bătrânului se scurse o lacrimă și apoi alta și alta, și toți îl priveau înmărmuriți.

Îl uitaseră prea devreme și veniseră prea târziu...

Moș Ion încetă să mai plângă. Ultimele lacrimi de viață tocmai se scurseseră din trupul său de acum fără suflare. Muri necăjit de așteptare și fericit că totuși, Dumnezeu nu îl lăsase singur în cea din urmă clipă.

Moftangii

Moftangiul este eminentamente român; cu toate astea, înainte de a fi român, el este moftangiu.

Născut dintr-o familie săracă dar onestă, el este fiul operelor sale, și, deși democrat prin naștere, el face parte din aristocrația inteligenții, a meritului, științei, artei, culturii ș.c.l.

Dar... născut dintr-o veche familie de adevărați boieri, cari au știut totdeauna să pună interesul patriei mai presus de interesele de clasă renunțând la privilegiu, el, aristocratul get-beget, este adevăratul democrat...

Moftangiul este patriot hotărât, naționalist exclusiv, român până în măduva oaselor! toată lumea trebuie s-o știe!

Guvernamental, sau, când din nenorocire nu se poate asta, opozant, moftangiul felicită România în cazul întâi, o deplânge în cazul al doilea, în ambele cazuri o iubește până la nebunie. De aceea, el urăște cu furie tot ce nu e român, tot ce nu e național.

El stimează agricultura, dar visează o industrie mare națională, care să ne scape de tributul ce-l dăm străinilor: ceea ce-l înspăimântă este o cucerire a Rromâniei pe terenul economic de către infamii de străini, ajutați de copiii vitregi ai țărișoarii lui!

E om de partid, câtă vreme nu-i vorba decât de vederi asupra politicii interioare. Îndată însă ce e vorba de a ne prezenta față cu străinii, el crede că toți românii trebuie să uite micile pasiuni și, dându-și mâna frățeste, să pășească strâns uniți față cu primejdia economică, politică, socială și culturală a Națiunii! Inimicul comun este străinul! jos Străinismul!! sus Românismul!!!

Oricine gândește altfel... e un trădător!

Moftangiul se găsește în toate clasele sociale; speța lui furnică pe toate căile de comunicație (afară de rare excepții, cu bilet gratuit) și e incuibată din cele mai mândre palaturi până în cea mai modestă odaie de hôtél garni.

Moftangiul poate avea sau nu profesiune, poate fi sărac sau bogat, prost ori deștept, nerod ori de spirit, tânăr, bătrân, de un sex sau de altul sau de amândouă, el a fost, este și va fi român adevărat... Să te păzească Dumnezeu să ataci România lui oricât de pe departe, căci moftangiul român e aci gata sa te zdrobească.

Moftangiul român este:

Din clasele primare până la bacalaureat - anarhist;

De la bacalaureat până la primul examen de universitate - socialist;

De la primul examen până la licență - progresist;

De la licență până la slujbă - liberal;

De la slujbă până la pensie - conservator.

De la pensie încolo, împărtășește principiile tinerimii universitare...

Fii sigur că ai să-l găsești oriunde e vreo manifestație mai mult sau mai puțin politică ori nepoliticoasă a studenților mai mult sau mai puțin rromâni!

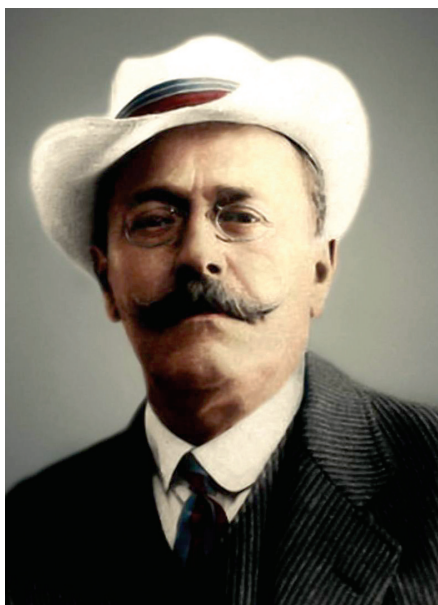
Ion Luca Caragiale, Moftul Român, 1893

De 170 de ani, cu Nenea IANCU!

Jurnalist
Ionuț CRIVĂȚ

Ca să vezi, dumneata, Nene Iancule, că făcuși și 170 de ani de când ne tot duci cu vorba și cu scrisul dumitale. Cum faci, bre, venerabile, de ești mereu aici, printre scriitorii de ...generație. Ce-ai pus în visele, mințile și caracterele românilor? Cum le întorci, ca la Ploiești (cu berăria nu ți-a mers prea bine), cu viața noastră, cu politicienii, de îți ies așa cum le-ai gândit. Nimic nu s-a schimbat, Domnule Caragiale, nimic, ba din contră. Caracterele personajilor celui care a dat măsura românilor (mă rog, a unora dintre ei) ca un fin psiholog (poate chiar și psihiatru) le întâlnim și astăzi. Poate mai grobiene, mai mitocane în ton cu timpurile, dar în rest sunt cam la fel. Nenea Iancu s-a născut pe 1/13 februarie 1852, în satul Haimanale, din Județul Prahova, lângă Ploiești. Povestea lui, adicătealea, viața pământeană, s-a terminat, așa cum se termină la oamenii mari și geniali, brusc și smucit. Pe 12 iunie 1912, la Berlin.

170 de ani de la nașterea

marelui dramaturg. Respect și mulțumire Bibliotecii Academiei Române, Muzeului Literaturii Române și, nu în ultimul rând Academiei Române și domnului președinte Ioan Aurel Pop pentru inițiativa de a organiza o expoziție inedită „Ion Luca Caragiale – 170 de ani de la naștere”, un semn de omagiu adus marelui dramaturg. Am fost acolo, nu știai la ce să te uiți mai întâi. Să vezi scrisul superb, caligrafic, al marelui Caragiale sau să citești corespondența pe care a purtat-o cu personalitățile vremii. Până și în scrisori se simte nota de ironie pe care o regăsim în

toate scrierile sale.

Expoziția, din păcate, și-a închis porțile pe la jumătatea lui februarie, dar a reunit piese din patrimoniul Bibliotecii Academiei Române și al Muzeului Național al Literaturii Române, a încercat să reconstituie, într-o serie de repere esențiale, întregul parcurs al biografiei publice și artistice al Domnului Caragiale.

Am văzut numerele din periodicele „Telegraful”, „Revista contemporană”, „Ghimpele”, „Claponul” de la debutul jurnalistic al lui I.L. Caragiale, inițial cu pagini de poezie, apoi ca ziarist acid și ironic. „România liberă”, „Moftul român”, „Convorbiri literare” ilustrează secvențe din opera sa literară, începând cu schițe, povestiri și continuând cu marile piese, devenite clasice și intrate în circuitul teatral românesc. Unde mai pui că, în premieră am văzut și afișele de la reprezentațiile teatrale. Un aspect inedit! Acest lucru, pe lângă manuscrise ale operelor sau ediții princeps. Corespondența lui Nenea Iancu cu personalități culturale și literare ale timpului, precum Iacob Negruzzi, Petre Missir,

521(7)
LV

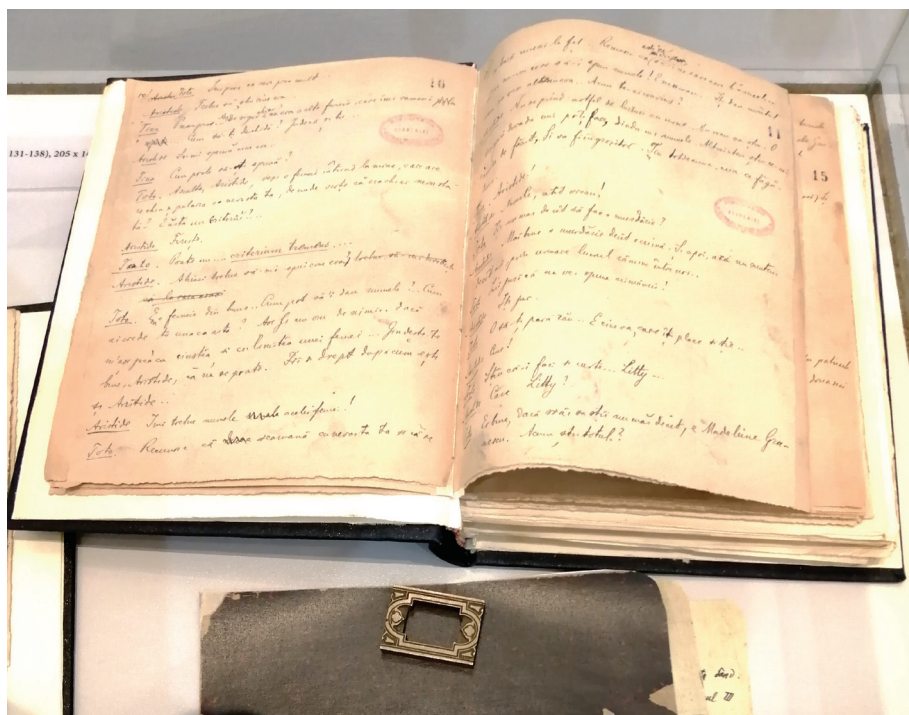
Ilustre Domnule Profesor,
Un scolar puțin însemnat, care a
știut poate mai mult să se supere-
deră să se folosească de învelătu-
rile D.șale, îți permite, cu tot respec-
tul, a-ți trimite din departare un rec-
dă cordială:

Să trăiească Ilustrul nostru Pro-
fesor și Ilu. Maioreasca întru multi
ani, sănătoși, cuminți și ușel' aișii
cum din tinerețe îl aișii

Bețnămul scolar
I. L. Caragialez

15/98 febr.
909.

7182

GRADINA CENTRALA

ARTISTI ASOCIAȚI
SUB CONDUCEREA DOMNULUI CONST. GH. RADOVICI

SAMBATA 5 IULIE 1903, a doua reprezentație
Cu concursul domnilor
V. Toneanu și S. Liciu
Arștii asociații ai Teatrului Național din București
Se va juca

O
**SCRISOARE
PERDUTA**

Comedie în 4 acte de dl. I. L. Caragiale

Dl. P. Liciu va juca rolul **Cătănelului Turmentat**, iar Domn. V. Toneanu
pe același rol **Chiriță Pristanda**, poliștii creștinii

Spirin Tăbăcoș, Prefect Județului	—	D.ș. B. Dănilă
Zăbura Trăneșcu, Prefectul comitatului elvețian, comisar	—	M. Șimone
Agamenon Danăneșcu, reșid. legăturii de la 18	—	C. Dănilă
Tache Partuleț, avocat, membru în comitetul provincial de Trăneșcu	—	V. Șimone
Iordache Brăzeșcu, iluz	—	A. Cantăni
Nae Căpățene, Proprietar, Societate Industriale Cooperative „Amara comon”	—	C. Gh. Radovici
Ionescu, Inspector, șeful poliției la Cluj	—	P. Păunescu
Păpășu, iluz	—	S. Văduva
Zoe Trăneșcu	—	Domn. M. Radovici

Altețori, costușii, poliștii.

Prețurile: Loc rezervat 3 lei, loc 1 2 lei loc 11 1 leu.

MUZICA REG. VA ȚINE ANTRACTELE.

Inceputul la ora 9 jum. seara șies.

Duminec 6 Iulie 1903, a treia reprezentație cu D.ș.ș.

TONEANU și LICIU

Biletele se găsesc din vreme la D.ș. C. Gh. Radovici.

T. Șimone, Tip. L. L. Șimone.

Alexandru Vlahuță sau Titu Maiorescu, este un deliciu literar. Am remarcat și o extraordinară colecție de fotografii cu I. L. Caragiale, dar mai ales cu membri ai familiei scriitorului – fiul cel mare, Mateiu, autorul celebrilor „Crai de Curtea Veche”, și Luca, băiatul cel mic, aflat alături de Caragiale în autoexilul său berlinz – sau cu personaje celebre precum, Alexandru Vlahuță, Aurel Vlaicu, Șt. O. Iosif, George Coșbuc, Cella Delavrancea.

Ca o notă de umor, în sti-

lu-i carecteristic, Caragiale îi scrie Cellei Delavrancea, nu De la Vrancea (cum scriu școlerii noștri acum!) pe o carte poștală: „Să trăiești! Noroc să-ți dea Dumnezeu, că minte ți-a dat!”

Povestea noastră se încheie cu o comemorare, la sfârșit, din păcate. 1912. Stabilît în Germania, sătul de mitocănia din țară, Domnul Caragiale se stinge în noaptea de 9 iunie, la Berlin. 110 ani de la moartea sa, în 2022.

Ce s-a întâmplat după, până a ajuns în țară, rățăcind în sicriu

prin toate gările Europei vreo trei luni, asta-i altă poveste, dacă e adevărată! Onor, dacă e așa, majestaților lor din vremea aceea. Era, totuși, Domnul Caragiale!

Mulți ani, Nene Iancule în eternitate și, că bine le mai zici dumneata pentru noi, cei de azi „Trăiască frumoasa și cumin-tea limbă română! Fie în veci păstrată cu sfințenie această scumpă Carte-de-boierie a unui neam călit la focul atător încercări de pierzanie”.

În fiecare an, pe 15 martie sărbătorim Ziua Mondială a Drepturilor Consumatorilor. Mișcarea de protecția consumatorilor va evidenția provocările din perspectiva finanțelor prin mecanisme digitalizate, pe care consumatorii le întâmpină. Tema Zilei Mondiale a Drepturilor Consumatorilor, din anul 2022, denumită „*Servicii financiare digitalizate de încredere*” (în engleză: „Fair Digital Finance”), este reprezentată de accesul la servicii financiare sigure și corecte pentru toți consumatorii. Însă, în era digitalizării, acest acces pare să fie mai dificil de atins. Finanțele digitalizate, dar și tehnologia financiară au generat schimbări semnificative la nivel global:

□ Persoanele care folosesc servicii bancare digitale vor depăși 3,6 miliarde până în anul 2024;

□ Ponderea persoanelor care au conturi și care efectuează plăți online a crescut de la 57% în anul 2014, la 70% în anul 2017;

□ 39% din companii prioritizează adoptarea finanțelor prin mecanisme digitale din dorința de a se încadra în peisajul financiar inovator;

Asociația InfoCons este membră Consumers International de un deceniu, încă din anul 2012

În contextul pandemic, sistemele financiare și produsele bazate pe tehnologii oferă noi oportunități consumatorilor. Tehnologiile digitalizate facilitează plățile, împrumuturile, asigurările și gestionarea averii peste tot în lume.

Cum au îmbunătățit finanțele prin mecanisme digitale viețile consumatorilor?

Finanțele prin mecanisme digitale au îmbunătățit viețile consumatorilor în patru moduri

importante:

◆ Serviciile bazate pe tehnologii pun la dispoziția consumatorilor oferte personalizate;

◆ Platformele de plată centrate pe consumatori, le permit acestora să realizeze tranzacții în siguranță, fără costuri sau taxe ascunse;

◆ Aplicațiile bancare axate pe consumatori avertizează consumatorii cu privire la potențialele fraude sau escrocherii;

◆ Servicii financiare digitalizate de încredere oferă consumatorilor aflați în zone defavorizate, posibilitatea de a avea acces pentru prima dată la un cont bancar, conferindu-le independență financiară.

Care este însemnătatea Zilei Mondiale a Drepturilor Consumatorilor?

Acțiunea dedicată consumatorilor se celebrează în fiecare an, pe data de 15 martie și este recunoscută drept Ziua Mondială a Drepturilor Consumatorilor. În fiecare an, prin aceas-

tă zi, se urmărește creșterea conștientizării, la nivel global, cu privire la drepturile și nevoile consumatorilor. Ziua Mondială a Drepturilor Consumatorilor, a fost lansată, pentru prima dată, în anul 1983, fiind coordonată de către Consumers International. Ideea pe care este fundamentată Ziua Mondială a Drepturilor Consumatorilor se referă la promovarea, pe de o parte și conștientizarea, pe de altă parte, a drepturilor consumatorilor. Ziua Mondială a Drepturilor Consumatorilor este momentul în care provocările întâmpinate de consumatori sunt aduse în lumină. Această zi este, totodată, șansa de a promova pe întregul mapamond protejarea și respectarea nevoilor consumatorilor. Ziua Mondială a Drepturilor Consumatorilor din anul 2022 reprezintă oportunitatea de a arăta puterea colectivă a consumatorilor în vederea combaterii provocărilor globale pentru o piață echitabilă, mai sigură și mai durabilă.

InfoCons (www.infocons.ro) - Asociație Națională de Protecția Consumatorilor, unica organizație din România cu drepturi depline în Consumers International, este o asociație de consumatori neguvernamentală, apolitică, reprezentativă, de drept privat, fără scop lucrativ, cu patrimoniu distinct și indivizibil, independentă, întemeiată pe principii democratice, ce apără drepturile consumatorilor – membră fondatoare a Federației Asociațiilor de Consumatori.

“O necesitate stringentă pentru consumatorul acestui secol”

Într-o lume în care ofertele de produse și servicii sunt tot mai numeroase și consumatorului îi devine tot mai greu de a alege, de a face diferența, de a înțelege, partea de buget, partea financiară, partea de înțelegere a mecanismelor, a drepturilor, a obligațiilor și serviciilor financiare. Pericolul cumpărării unui salam stricat sau neconform, a

unei excursii de sărbători care se dovedește a fi înșelătoare, a unei haine de brand care se dovedește a fi contrafăcută, duce pe fiecare dintre noi, la modul de achiziționare a unui produs sau serviciu printr-un mijloc financiar. Astfel produsele financiare se regăsesc în tot și în toate. Crearea unei zone de informații clare, credibile, face ca problematica „Servicii financiare digitalizate de încredere” să devină o necesitate stringentă pentru consumatorul acestui secol. Așa că, educarea, informarea, accesul la terminologie, la mecanismele de alegere, de înțelegere și de traducere într-un limbaj accesibil a tot ceea ce înseamnă „Servicii financiare digitalizate de încredere” devin priorități ale mișcării de protecția consumatorilor la nivel global, pentru că doar împreună și uniți, consumatorii din toate țările pot avea o șansă de a se opune mecanismelor și celor care încearcă ca pe la spatele nostru, al fiecăruia să obțină profituri nejustificate.

Sorin MIERLEA – Președinte InfoCons

Seniorii, ultimii gardieni în slujba comorilor neamului românesc!

Lucia Bădița SECOȘANU

Delia STĂNILOIU

Cercul de literatură, Asociația
C.A.R.P. „OMENIA” București

Contrar urărilor pe care ni le facem cu toții la sfârșitul anului, iată că am cărat după noi, în noul an, întregul bagaj de umilințe, dezamăgiri, lipsuri, boală, neajunsuri și mai ales același sentiment apăsător că noi seniorii pensionari ai acestei țări suntem pe cont propriu. Teama pentru ziua de mâine (o prezență permanentă!), este starea care ne însoțește zi de zi. Nu putem însă, să nu ne gândim oare ce temeri au pensionarii țării care beneficiază de pensii speciale. După cum nu putem să ne imaginăm cam ce contribuții speciale au avut pentru binele țării, care să justifice aceste sume de-a dreptul astronomice!? Nu judecăm asta, dar nu ne putem împiedica s-o gândim! Pentru că, ce am făcut noi se știe: cu salarii mici, ne-am educat copiii care au învățat la școli românești ale căror rezultate au fost recunoscute pe plan internațional, tot românul

avea un loc de muncă pe care-l respecta, pentru că reprezenta o certă stabilitate asigurată de lege! Tot noi, am reușit (umăr lângă umăr) să achităm în totalitate datoriile externe ale țării.

Astfel, când a venit „*MA-REA SCHISMĂ*” care a deschis larg drumuri fără bariere noilor conducători, aceștia au avut posibilitatea să jongleze cu averi impresionante, din păcate doar în folosul domniilor lor! Se știe deja că, coloși industriali au fost vânduți la fier vechi, fiindcă erau vezi-Doamne „*energo-*

fagi”! Acum, nu mai avem combinate energofage, dar nu mai avem nici economie! Au pierdut aleșii? Nu! A pierdut țara, care este acum îndatorată crunt, doar pentru că cineva, nu s-a gândit la urmări... sau nu le-a păsat!? Asta să fie oare meritul pentru pensiile speciale sus amintite? Se poate, pentru că, România (mă rog cât a mai rămas din ea!) a devenit „*țara tuturor posibilităților*”...

Despre temerile noastre v-am povestit, despre cele ale „*aleșilor*”..., dar oare ce temeri

au cei aflați în prag de pensionare? Din guvern vin șoapte că se dorește ca limita de vârstă pentru ieșirea la pensie să fie șaptezeci de ani! Concluziile vin de la sine!!! Au trecut deja mai bine de treizeci de ani de la Revoluție (sau ce-o fi fost ea în realitate), de frământări, convulsii și mai ales analize, timp în care s-a distrus tot și nu s-a realizat nimic. Iar rezultatele se reflectă în nivelul nostru de trai. Ne-au obișnuit cu pensii mici, medicamente scumpe, protecție socială inexistentă, cu un învățământ mai mult decât superficial, într-un cuvânt, trai la limita subzistenței! Instituțiile statului nu mai sunt credibile din cauza reprezentanților care își permit tot felul de infracțiuni pentru care nu dau socoteală nimănui.

Deci, așa cum am specificat mai sus, **SUNTEM PE CONT PROPRIU!** Buuun! Știm că tre-

buie să facem ceva noi pentru noi, dar din păcate nu avem forță fizică pentru a face ce trebuie, nu avem tancuri, kalașnikovuri, tunuri și katiușe... Singurele noastre arme sunt: gândul și cuvântul, pe care le vom folosi când și unde trebuie, până ne vom face auziți! Avem datoria, noi seniorii acestei țări, cei care încă mai suntem în viață, să încercăm să conștientizăm generația tânără de realitatea în care trăiește. Numai așa vom putea preda ștafeta. Lucrul acesta se poate realiza printr-o punte între generații, unde să se reflecte respectul pentru natură, pentru animale, pentru om, empatia pentru toți semenii și mai ales implicarea acolo unde este nevoie. Să le sădim acestor tineri respectul și mândria pentru valorile naționale, pentru limbă și tradiții, adică pentru comorile neamului care ne definesc ca nație.

Dacă nu vom transforma jarul sufletului nostru în flacără prin puterea cuvântului, atunci el, se va arde în van și din el va rămâne doar un pumn de cenușă. Adevărul nostru va fi îngropat în derizoriu! Țara noastră, va rămâne pe hartă un teritoriu fără istorie. Poporul nostru, va fi un tolerat - străin, în propria ogradă și va ajunge ca un biet câine de pripas, cerșind un codru de pâine la poarta fostei sale case! Nu avem dreptul să ne înfășurăm în velința calduță a lașității, fricii și a scuzei: *"ce putere avem noi?"* Avem dreptatea de partea noastră și puterea cuvântului. Arme care dacă sunt folosite, nu pot fi înfrânte. Noi, generația noastră, suntem ultimii gardieni în slujba comorilor neamului românesc! Acesta este gândul care ne ține treji, și ne alimentează dorința de a trăi.

Umor în pandemie!

Caricaturist
Costel PĂTRĂȘCAN

Dragi cititori, prin amabilitatea și cu acordul prietenilor și colegilor noștri de la revista „Casa Speranței”, publicație editată de Asociația C.A.R.P. „Ana Aslan” Brăi-

la, reproducem în revista „OMENIA” câteva din creațiile unuia dintre cei mai mari caricaturiști ai României, domnul Costel Pătrășcan. Domniei sale îi mulțumim pe această cale că ne-a mai descrețit frunțile în perioada dificilă pe care o traversăm și domnului Vergil Matei, de la „Casa Speranței”, că ni le-a pus la dispoziție.

CUM STAȚI CU REFLEXUL CONDITIONAT?

B'INE!
AM PLICUL LA MINE...

POT LUA GRIPA DE LA SOACRA-MEA?

NU, VIRUSUL SE IA DOAR DE LA OM LA OM!...

VĂ DERANJEAZĂ POLUAREA PRODUSĂ DE MAȘINI?

DA, ÎN SPECIAL DE MANELE...

Ai LUAT SUPRAMAX ARTICULAȚII?

NU, NU MAI AVEAU, MI-AU DAT ALTCEVA!

AU TRECUT VREMURILE CÂND N-AVEAM NIMIC ÎN BUZUNARE...

ASA-I, ACUM AVEM CEL PUTIN O MASCA!...

SLĂBĂNOGULE...

AR TREBUI SĂ-TI CÂNTĂREȘTI VORBELE!...

Răspundem întrebărilor dumneavoastră

I.D. (Bacău) - Ce este declarația informativă D406 și când se introduce?

Fișierul Standard de Control Fiscal (SAF-T) este un standard internațional pentru schimbul electronic de date contabile între societăți/organizații și autoritățile fiscale. Forumul de administrare fiscală SAF-T a fost conceput pentru a permite auditorilor accesul la date într-un format ușor de citit pentru testarea substanțială a controalelor și datelor sistemului, folosind software de audit proprietar, ca parte a unei metodologii care asigură, eficacitate și productivitate crescută în auditul asistat de computer.

Fișierul Standard de Control (SAF-T) este un fișier în format electronic, standardizat internațional pentru trimiterea de rapoarte fiscale, de raportare TVA, de la societăți către autoritățile fiscale. SAF-T necesită utilizarea codurilor standardizate. SAF-T este un fișier care conține date contabile extrase automat din sistemele de contabilitate ale contribuabililor. În practică, datele sunt exportate și stocate într-un format standardizat.

Fișierul Standard de Control

Fiscal SAF-T este reglementat prin art. 59 alin. 1 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală și prin OPANAF (Ordinul Președintelui ANAF) nr. 1783/2021.

Obligația de depunere pentru Declarația Informativă D406 fișierul standard de control fiscal (SAF-T) este stabilită și introdusă fazat în timp de către ANAF pentru diferitele categorii de contribuabili, în funcție de arondarea lor la principalele categorii pe baza criteriului de administrare - în mod diferențiat pentru marii contribuabili, contribuabilii mijlocii și contribuabilii mici.

Pentru contribuabilii încadrați în categoria marilor contribuabili la data de 1 ianuarie 2022, care au făcut parte din această categorie și în anul 2021, obligația de depunere a Declarației informative D406 începe de la data de 1 ianuarie 2022, care reprezintă data de referință pentru mari contribuabili.

Pentru contribuabilii încadrați în categoria contribuabilii mijlocii la data de 31 decembrie 2021, obligația de depunere a Declarației informative D406 începe de la data de 1 ianuarie 2023, care reprezintă data

de referință pentru contribuabilii mijlocii.

Pentru contribuabilii încadrați în categoria de contribuabili mici la data de 31 decembrie 2021, obligația de depunere a Declarației informative D406 începe de la data de 1 ianuarie 2025, care reprezintă data de referință pentru contribuabilii mici;

Asociațiile/persoanele fără scop patrimonial au obligația de depunere a fișierelor SAF-T, declarația informativă D406 potrivit termenelor prevăzute categoriei de contribuabil din care fac parte.

D.M. (Târgu Mureș) – Cât de important poate fi rolul procedurilor contabile pentru o casă de ajutor reciproc a pensionarilor?

Modul corect și legal în care este ținută contabilitatea C.A.R.P.-urilor, acuratețea înregistrărilor, transparența activităților și acțiunilor constituie premisa dar și dovada unei sănătăți financiare ce poate atrage parteneri și sponsori.

Deținerea unui set clar de proceduri contabile legale,

specifice C.A.R.P.-urilor constituie baza unei contabilități corecte și legale, dar și o cale deschisă către îndeplinirea obiectivelor propuse și contribuie la înlăturarea pericolului unor sancțiuni financiare mari cu consecințe incalculabile.

În același timp, după doi ani de pandemie nevoia C.A.R.P.-urilor de sponsorizare, de fonduri inclusiv europene nerambursabile sau de parteneriate poate fi susținută numai de o "carte de vizită economico-financiară" bazată pe proceduri contabile.

Apreciem că un set de proceduri contabile pentru o casă de ajutor reciproc a pensionarilor ar trebui să cuprindă cel puțin:

- procedură de gestionare a veniturilor aferente activității fără scop patrimonial;
- procedura de înregistrare a veniturilor și creanțelor;
- procedura pentru gestionarea și înregistrarea imobilizărilor.
- procedura de înregistrare a achizițiilor și datoriilor;
- procedura de gestionare a stocurilor;
- procedura de repartizare a rezultatului din activități nepatrimoniale și a rezultatului din activități economice;
- procedura de calcul și înregistrare a salariilor;
- procedura de gestionare a casieriei;
- procedura de reconciliere a conturilor bancare;
- procedura privind fondurile nerambursabile;
- procedura închiderii de lună;
- procedura inventarierii patrimoniului;

- procedura înlocuirii situațiilor financiare anuale;
 - procedura de corectare a erorilor contabile;
 - procedura privind reevaluarea imobilizărilor corporale;
 - procedura privind repartizarea cheltuielilor;
 - procedura privind decontarea unei părți din salariu;
 - procedura privind întocmirea documentelor justificative;
 - procedura de arhivare a documentelor;
 - procedura de reconstituire a documentelor pierdute;
 - procedura pentru clasificarea și înregistrarea contractelor;
- Nevoile practice, pornind de la diversitatea activităților nu exclud și alte proceduri contabile.

C.M. (Dâmbovița) – Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor ar putea folosi platforma e-Popriri?

Prin Ordinul MFP nr. 1665 din 26 februarie 2020 modificat prin Ordinul MFP 3037 din 26 noiembrie 2020 au fost stabilite mijloacele electronice de transmitere la distanță a actelor de executare și a procedurii de comunicare a acestora.

Ordinul are la bază prevederile Legii nr. 207/2015 privind Codul de Procedură Civilă art. 46, art. 61, art. 69 cu modificările și completările ulterioare.

În acest sens a fost luată în considerare necesitatea creării mecanismului privind automatizarea înființării și ridicării popririlor bancare de către organele de executare silită din subordinea ANAF, în limita

sumelor înscrise în actele de executare silită, astfel încât disponibilitățile bănești existente în conturile contribuabililor să nu fie afectate peste limita sumelor înscrise în adresa de înființare a popririi bancare și să nu se producă sincope în activitatea desfășurată de aceștia, iar ridicarea măsurilor de executare silită prin poprire bancară să se realizeze cu operativitate.

Comunicarea către instituțiile de credit a actelor de executare se realizează prin intermediul mijloacelor electronice de transmitere la distanță.

Pentru comunicarea prin intermediul mijloacelor electronice de transmitere la distanță a actelor de executare emise de organele de executare silită, ANAF pune la dispoziția instituțiilor de credit, în spațiul privat de pe portalul său un sistem informatic prin care utilizatorii încarcă și descarcă documente. Actele de executare se comunică prin portal, sub forma unui fișier PDF semnat electronic, prin intermediul mijloacelor electronice de transmitere la distanță.

În concluzie, platforma e-Popriri este destinată instituțiilor de credit, bănci și cooperativelor de credit (ultimele mai târziu), nu și INF-urilor indiferent de forma de organizare și de evidență în registrele BNR.

În situația în care, potrivit evaluării Băncii Mondiale, obiectul de activitate al C.A.R.P.-urilor va fi extins prin noua lege de organizare și funcționare, nu excludem posibilitatea ca și acestea să poată utiliza platforma e-Popriri.

REDAȚIA

Să mai și râdem...

După miezul nopții, sună cineva la ușă. Bulbina se duce somnoroasă să deschidă. În fața ușii erau patru bărbați, beți criță.
– Stimată doamnă, noi am venit să-l conducem pe soțul dumneavoastră până acasă, dar nu știm care dintre noi este.

Soțul își sună soția:

- Vrei să ne vedem la ora 2 în față la supermarket?
- În regulă. Cum o să te recunosc?
- Aloooo... Pffff... sunt soțul tău... măi femeie...

O blondă se plimba liniștită, când, deodată, vede o mașină fără șofer, care mergea. Conștientă de pericol, sare în mașină și trage frâna de mână. Când iese, dă nas în nas cu proprietarul, un bărbat foarte atrăgător.
– Începuse să meargă singură, dar am sărit în ea și am tras frâna de mână! spune ea, foarte mândră de isprava ei.
– Știu, răspunde el sec. Eu o împingeam!

Doi polițiști intră cu mașina într-un copac.
Primul: – Bă, uite în ce fel e mașina, e zob!
Al doilea: – Da bă, dar privește partea bună.
Primul: – Care?
Al doilea: – O să fim promovați de șefi că suntem primii la accident.

– Doctorul meu a insistat să vin să mă vedeți
– spune pacientul psihiatrului. Nu știu de ce pentru că sunt fericit în căsnicie, sigur pe meserie, am mulți prieteni, n-am necazuri.
– Hm! zice psihiatrul scriind o rețetă. Și demult sunteți așa?

Un vapor naufragiază.
Doi scoțieni, soț și soție, se salvează pe o

scândură, care plutește în derivă.

- Nici nu ni se putea întâmpla ceva mai rău, zice soția.
- Ba da, gândește-te că eram gata să cumpăr bilete dus-întors!

Doi șoricei, într-o sală de cinematograful, ronțăiau banda unui film.

- Îți place? întrebă un șoricel.
- Nu prea, răspunde al doilea. Mai mult mi-a plăcut cartea!

- Cu ce vă ocupați?
- Activități agricole on-line?
- Cum adică on-line?
- Bat câmpii pe Facebook!

Bill Gates e judecat pentru bigamie.
El spune judecătorului:

- Dacă trăiești cu două femei nu înseamnă bigamie, înseamnă multitasking.

Administratorul de rețea pleacă în sfârșit în concediu.

- După nici o săptămână e sunat de șeful său:
- George, mă scuzi că te deranjez din concediu, dar am nevoie urgent de ceva de la tine!
 - Ce?
 - Parola de la calculatorul tău!
 - Duceți-vă naibii că m-am săturat de voi! Cu litere mici și fără spații între cuvinte!

Un băiat vrea să cucerească o fată:

- Te cheamă cumva „Google?”
- Nu, de ce? întrebă contrariată fata.
- Pentru că ai tot ce caut eu.
- Pe tine te cheamă cumva „YahooAnswers?”
- Nu, de ce? întrebă contrariat băiatul.
- Pentru că pui întrebări proaste.

Omenia TV

o voce a pensionarilor din România

Aflată în al 12-lea an, Omenia TV redă vocea pensionarilor din România. Singura platformă online a organizațiilor de pensionari, Omenia TV este un spațiu al schimburilor de experiență și al exemplor care pot replica bunele practici în casele de ajutor reciproc ale pensionarilor și, în același timp, în alte asociații ale pensionarilor.

Platforma online Omenia TV susținută financiar de Asociația C.A.R.P. "OMENIA" București, a apărut din nevoia organizațiilor membre ale Federației Naționale "OMENIA" a C.A.R.P.-urilor din România de a fi în contact cu proiectele și strategiile Federației, de a învăța și colabora în spiritul ajutorului reciproc, de a fi transparente în relația cu membrii, autoritățile centrale și locale, cu sponsorii.

Vă invităm să explorați bunele practici în casele de ajutor reciproc ale pensionarilor!

Pentru a viziona postul de televiziune online OMENIA TV puteți accesa motorul de căutare www.google.ro, dar și site-ul Federației Naționale "OMENIA" care vă vor direcționa către postul TV. De asemenea, puteți căuta simplu www.omeniatv.ro.

Președinte de onoare
Ing. Gheorghe CHIOARU

Director
Ec. Giorgică BĂDĂRĂU
tel. 0752.001.404

Redactor șef
Ionuț CRIVĂȚ
tel. 0736.368.692

Redactor
Ing. Vasilică FĂLCUȚĂ
tel. 0752.001.406

Redactor, corector,
Sociolog
Ionuț ARDELEANU

Redactor, Grafician DTP
Irina ANDREI

Redactor
Istvan FEKETE

NORME DE COLABORARE

Cititorii pot trimite pe adresa redacției texte și fotografii care se încadrează în tematica revistei. Răspunderea juridică pentru conținutul articolelor aparține în exclusivitate autorilor, conform art. 206 CP. Informațiile referitoare la geografia și istoria zonelor în care se află sediile asociațiilor C.A.R.P. au fost preluate de pe enciclopedii online.

Revista poate fi citită și online pe
www.fn-omenia.ro

CONTACT COLEGIUL DE REDACȚIE

**București, Sector 5,
Str. Amurgului 53, cp 051983
E-mail: fn.omenia@yahoo.com
E-mail: secretariat@fn-omenia.ro
tel/fax: 021-456-3699**

COPYRIGHT:
Este autorizată orice reproducere,
cu condiția specificării sursei.

O primăvară frumoasă pentru seniorii noștri!

Oașteptăm, o dorim, avem nevoie de ea. Cum de cine? De Primăvară! Să vină odată, că ne-am săturat de o iarnă tristă, fără zăpadă și fără bucurii, care n-a mai venit cum venea odată. S-o întâmpinăm cu bucurie, multe raze de soare și cer senin, cu ghiocei și parfum proaspăt de înnoire, pe prima doamnă a anotimpurilor. Un măștișor prins cu dragoste în firul vieții, iar sănătatea și belșugul primăverii să vă însoțească pretutindeni. Bine ai venit dulce primăvară și la mulți ani doamnelor și domnițelor!

E-mail: fn.omenia@yahoo.com

E-mail: secretariat@fn-omenia.ro

Website: www.fn-omenia.ro

www.omeniatv.ro

Tel/fax: 021-423.17.49; 021-456.36.99

Mobil: 0752.001.404; 0752.001.406

ISSN - 2065 - 9989

Tipărit la S.C. DOROTEA PRODCOM S.R.L.

Tipografie tel: 0744.536.449

E-mail: dorotea_print@yahoo.com
